Фізична особа- підприємець
Лесюк Віталій Володимирович
м. Львів, вул. Патона б 2/3 кв. 35 79040 lesyukvitaly@ukr.net
ІПН 2576010251 Р/р (IBAN) UA 22 325365 0000002600401605158

Звіт про стратегічну екологічну оцінку

Стратегія розвитку Підволочиської територіальної громади на період до 2027 року з перспективою до 2034 року

Розробник _____ ФОП ЛЕСЮК В.В. магістр державного управління

с. Підволочиськ 2025

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ 2

ВСТУП 3

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ 4

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО 7

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ 36

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДДП, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ 41

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДДП, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ЇЇ ПІДГОТОВКИ 44

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ, ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ 50

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП 55

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СЕО, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ 59

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ 65

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ) 69

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ 70

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

ГДК – Гранично допустима концентрація
ДДП – Документ державного планування
МСБ – Малий та середній бізнес
ОВНС – Оцінка впливу на навколишнє середовище
ПАТ – Публічне акціонерне товариство
РГ – Робоча група
СЕО – Стратегічна екологічна оцінка
ТПВ – Тверді побутові відходи

ВСТУП

На сучасному етапі становлення та розвитку громад все більшого значення набуває концепція сталого розвитку, спрямована на гармонізацію економічної, соціальної та екологічної складових.

Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань у процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку регіонів.

Стратегічна екологічна оцінка стратегій, планів і програм дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення, використовувати результати цього аналізу для нівелювання або пом'якшення екологічних наслідків у процесі стратегічного планування.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий дієвий інструмент реалізації екологічної політики, котрий базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Мета здійснення процедури стратегічної екологічної оцінки Стратегії – виконання вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та інтегрування її результатів в систему управління для сприяння сталому розвитку територіальної громади, зокрема шляхом забезпечення охорони довкілля, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, дотримання екологічних вимог. Стратегічна екологічна оцінка здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, достовірності та повноти інформації у проекті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 1 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», документи державного планування – стратегії, плани, схеми, містобудівна документація, загальнодержавні програми, державні цільові програми та інші програми і програмні документи, включаючи зміни до них, які розробляються та/або підлягають затвердженню органом державної влади, органом місцевого самоврядування.

Стратегія розвитку Підволочиської територіальної громади на 2025-2027 роки з перспективою до 2034 року (далі - Стратегія)– це планувальний документ на тривалу перспективу, який визначає найважливіші цілі і завдання, інструменти їх реалізації, а також методи перевірки отриманих результатів політики сталого розвитку, що здійснюється на території громади.

Законодавчим підґрунтям розроблення Стратегії є закони України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про засади державної регіональної політики», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» та постанови Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проекту державного бюджету». Під час її розробки враховані положення низки нормативно-правових актів, а саме: постанови Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 931 Про затвердження Порядку розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених Стратегії і плану заходів , Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, що затверджені наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265 .

Стратегія розроблено з урахуванням запровадження воєнного стану відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні», законів України «Про правовий режим воєнного стану», «Про внесення змін до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України та інших законодавчих актів України», постанови Кабінету Міністрів України від 11.03.2022 № 252 «Деякі питання формування та виконання місцевих бюджетів у період воєнного стану». У Стратегії враховані основні положення Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки (затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 №695),

Глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, визначені ООН, Національної доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна».

Стратегія спрямована на ефективне розв'язання проблем економічного і соціального характеру та ґрунтується на аналізі тенденцій розвитку економіки поточної економічної ситуації в Україні, актуальних проблем і пріоритетів соціально-економічної сфери, а також на припущеннях, що враховують внутрішні та зовнішні фактори розвитку громади.

Документ підготовлено на строк та з урахуванням пріоритетів, що визначені оновленою Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки.

В теперішніх умовах наявність стратегії для громади є обов'язковою та важливою. Документ виконує три основні функції:

- скеровує і забезпечує безперервність політики відновлення і розвитку, надаючи орієнтири в управлінні громадою та вказівки для інших програмних документів на місцевому рівні;
- виконує роль допоміжного інструменту пошуку зовнішніх засобів фінансування ключових завдань і проєктів, що особливо важливо в умовах обмеженого бюджету громади та величезних інвестиційних потреб у найближчі роки;
- активізує та інтегрує місцеву спільноту, починаючи від процесу розробки стратегії, через спільну реалізацію, до оцінювання і постійного її вдосконалення.

Документом визначено наступне бачення: Підволочиська ТГ у 2034 році - громада з високою якістю життя та рівнем взає мної суспільної довіри, для якої характерною є активна співпраця всіх суспільних і професійних груп населення. Це громада зі зростаючою сучасною економікою, особливо сільськогосподарською та переробною промисловістю, розвиненою сферою і інфраструктурою суспільних та комунальних послуг, якісними дорогами, естетичним громадським простором з урахуванням потреб різних вікових груп жінок і чоловіків. Впізнавана в регіоні і країні як громада, інвестиційно, туристично та культурно приваблива, місце проведення фестивалів, яка успішно використовує зелені технології, впроваджує сучасні освітні технології і здоровий спосіб життя.

Місією громади. Сенсом нашого існування є покращення життя усіх мешканців та мешканок шляхом:

[1] зміцнення суспільних зв'язків всередині громади та розвитку нашої ідентичності,

[2] повного використання нашого ресурсного потенціалу , його збереження та розвитку, [3] координації та належного проведення поточних заходів та заходів, спрямованих на розвиток, у т.ч. інвестиційних.

Визначені в Стратегії пріоритети розвитку випливають з прийнятого бачення розвитку Підволочиської територіальної громади. Ці пріоритети були визначені як

найважливіші з огляду на створення ними в довготерміновій перспективі найбільших можливостей для розвитку.

Таблиця 1.1.

Структура стратегічних, оперативних цілей та завдань Стратегія розвитку Підволочиської територіальної громади на період до 2027 року з перспективою до 2034 року

1. ПІДВИЩЕННЯ КОМФОРТНОСТІ ПРОЖИВАННЯ ТА ЯКОСТІ ПУБЛІЧНИХ ПОСЛУГ	
Оперативні цілі	Завдання
1.1. Покращення якості і доступності публічних послуг	1.1.1. Надання якісних освітніх послуг
	1.1.2. Створення умов для покращення здоров'я жителів і жительок громади
	1.1.3. Якісне надання соціальних послуг
	1.1.4. Розвиток духовно-культурного середовища
1.2. Підвищення комфорту проживання та безпеки	1.2.1. Підвищення рівня безпеки на території громади
	1.2.2. Надання якісних транспортних послуг
2. СИЛЬНА МІСЦЕВА ЕКОНОМІКА	
2.1. Розвиток і спеціалізація місцевого підприємництва	2.1.1. Сприяння розвитку пріоритетних галузей економіки та розвиток нових сфер підприємництва
	2.1.2. Розвиток малого та середнього бізнесу, зокрема, у сфері сучасного с/г виробництва та переробки
	2.1.3. Розвиток туризму
2.2. Підвищення інвестиційної привабливості громади	2.2.1. Економічна реклама громади
	2.2.2. Впровадження місцевих програм фінансової підтримки малого бізнесу
3. Покращення якості і доступності комунальних послуг, стану доріг та охорона навколишнього середовища	
3.1. Підвищення якості та доступності комунальних послуг та дорожнього господарства	3.1.1. Покращення функціонування системи поводження з ТПВ
	3.1.2. Налагодження якісного водопостачання та водовідведення
	3.1.3. Модернізація дорожньої інфраструктури
3.2. Поліпшення стану навколишнього природного середовища та розвиток енергозбереження	3.2.1. Забезпечення екологічної безпеки та чистого довкілля
	3.2.2. Організація зелених зон та зон відпочинку
	3.2.3. Розвиток інфраструктури відновлюваних джерел енергії
4. Вдосконалення публічного управління, зростання суспільної активності, інтеграції та просторового планування	
4.1. Удосконалення та цифровізація адміністративних послуг і інституційної стійкості	4.1.1. Налагодження міжмуніципального співробітництва та партнерських відносин з іншими ТГ
	4.1.2. Відкрита влада. Покращення системи інформування населення та створення системи впливу мешканців і мешканок громади на прийняття владних рішень

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

Підволочиська територіальна громада створена 15 липня 2015 р. До її складу входять Підволочиськ – селище міського типу (адміністративний центр громади) та 23 населені пункти (16 колишніх сільських рад). Площа громади та кількість не зазнають змін після закінчення адміністративно-територіальної реформи в Україні у 2020 р.

Підволочиська територіальна громада розташована у Тернопільській області, у її східній частині, на межі із Хмельницькою областю. Громада має вигідне логістичне розташування, знаходиться на європейській трасі Е50 (Махачкала-Брест, Франція), дорозі національного значення М12 (Кропивницький-Львів-Стрий), поблизу двох обласних центрів (Тернопіль 39 км, Хмельницький 72 км).

Рис. 2.1. Карта Підволочиської СТГ

Підволочиська територіальна громада, розташована в східній частині Тернопільської області, характеризується помірно континентальним кліматом, типовим для західного регіону України. Клімат тут м'який і відносно вологий, з чітко вираженими порами року.

Зими у громаді помірно холодні. Середня температура січня становить близько -4…-6°C. Сніговий покрив формується регулярно та зберігається протягом 1–2 місяців, що забезпечує природне зволоження ґрунтів та сприятливі умови для озимих культур. У порівнянні з південними та східними регіонами України, зими тут холодніші, але м'якші, ніж на півночі або в центрі.

Літо тепле, але не спекотне. Середня температура липня становить близько +18…+20°C. У спекотні дні температура може сягати +28…+30°C. На відміну від південних та східних областей, де температура влітку може перевищувати +35°C, у Підволочиській громаді спека не є тривалим або критичним фактором.

Опади розподіляються протягом року відносно рівномірно. Загальна річна кількість опадів становить близько 600–700 мм, що є середнім показником для західної України.

Весна і осінь зазвичай помірні, з поступовими коливаннями температури і достатньою кількістю вологи. Осінь часто затяжна й відносно тепла, що сприяє збиранню врожаю та підготовці ґрунтів до зими.

Загалом, клімат Підволочиської громади є сприятливим для ведення сільського господарства, особливо для вирощування зернових, овочевих та плодових культур. На відміну від південних та східних регіонів України, тут рідше спостерігаються посухи та екстремальні погодні явища, що робить громаду більш кліматично стабільною.

Pidvolochysk
49.53°N, 26.14°E (281 м над рівнем моря).
Модель: ERA5T.

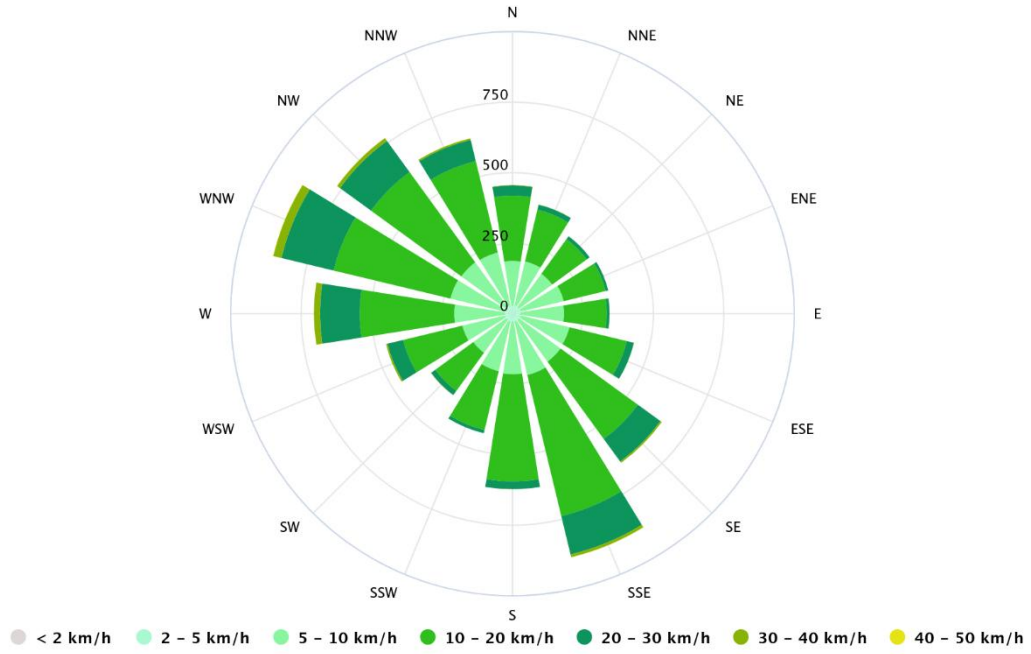

Рис. 2.2. Роза швидкості та напрямку вітрів с. Підволочиська

Pidvolochysk
49.53°N, 26.14°E (281 м над рівнем моря).
Модель: ERA5T.

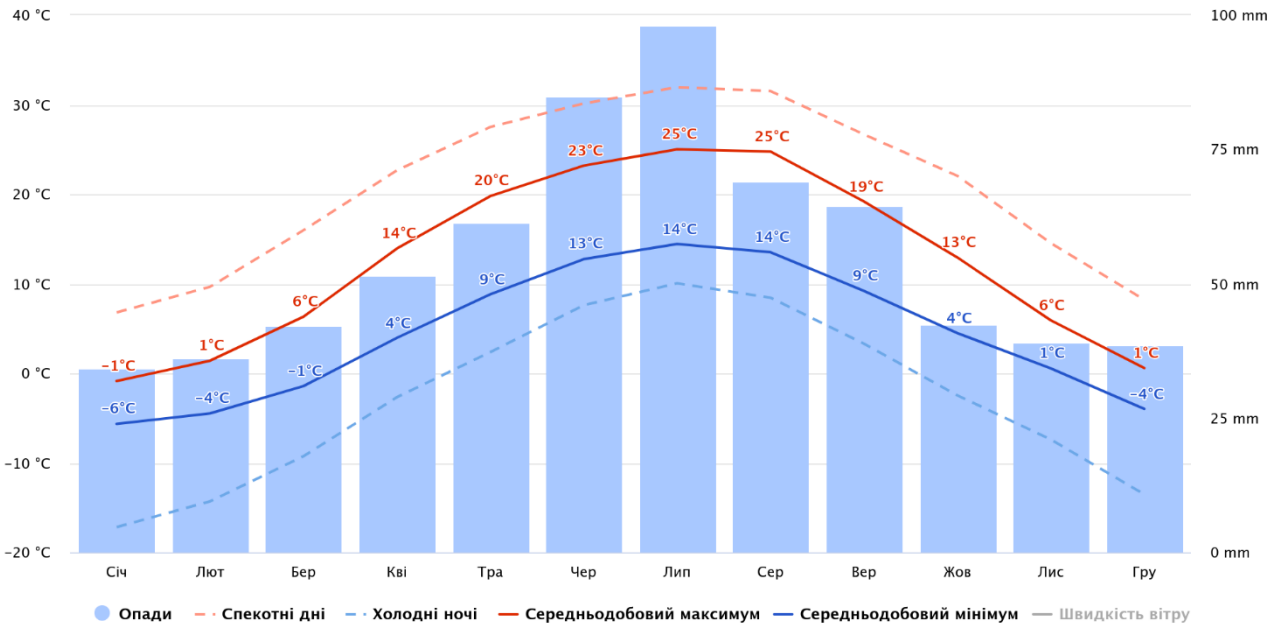

Рис. 2.3. Середні температури і опади

Pidvolochysk
49.53°N, 26.14°E (281 м над рівнем моря).
Модель: ERA5T.

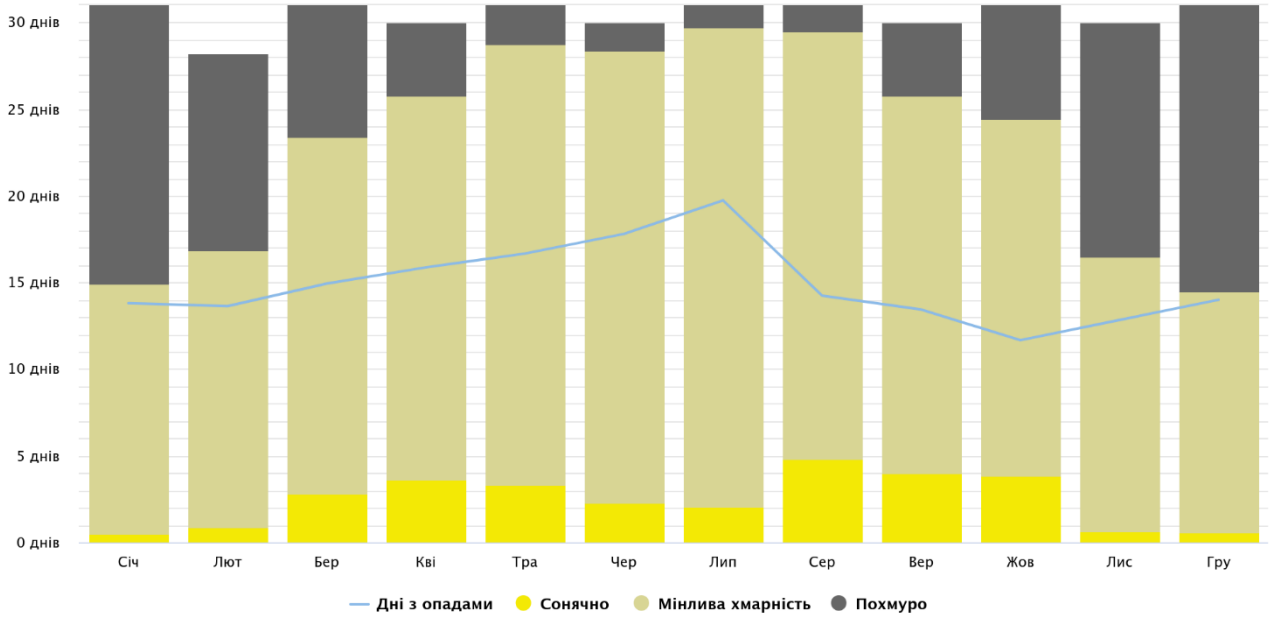

Рис. 2.4. Сонячні, похмурі і дні опадів

Pidvolochysk
49.53°N, 26.14°E (281 м над рівнем моря).
Модель: ERA5T.

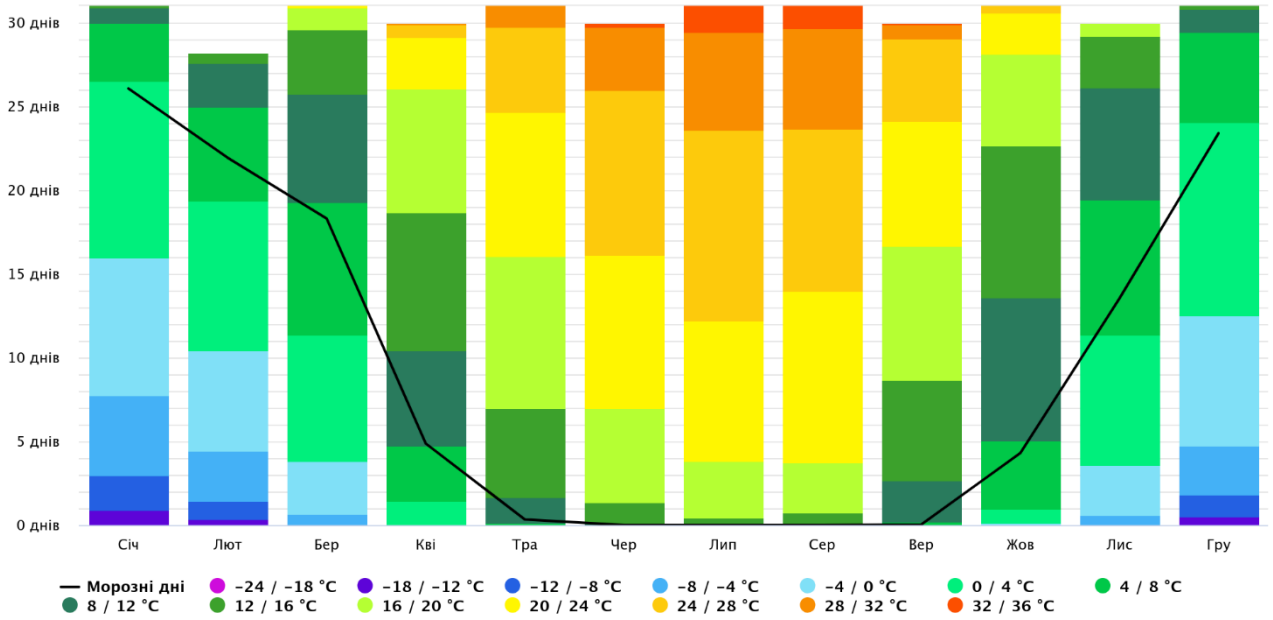

Рис. 2.5. Максимальні температури

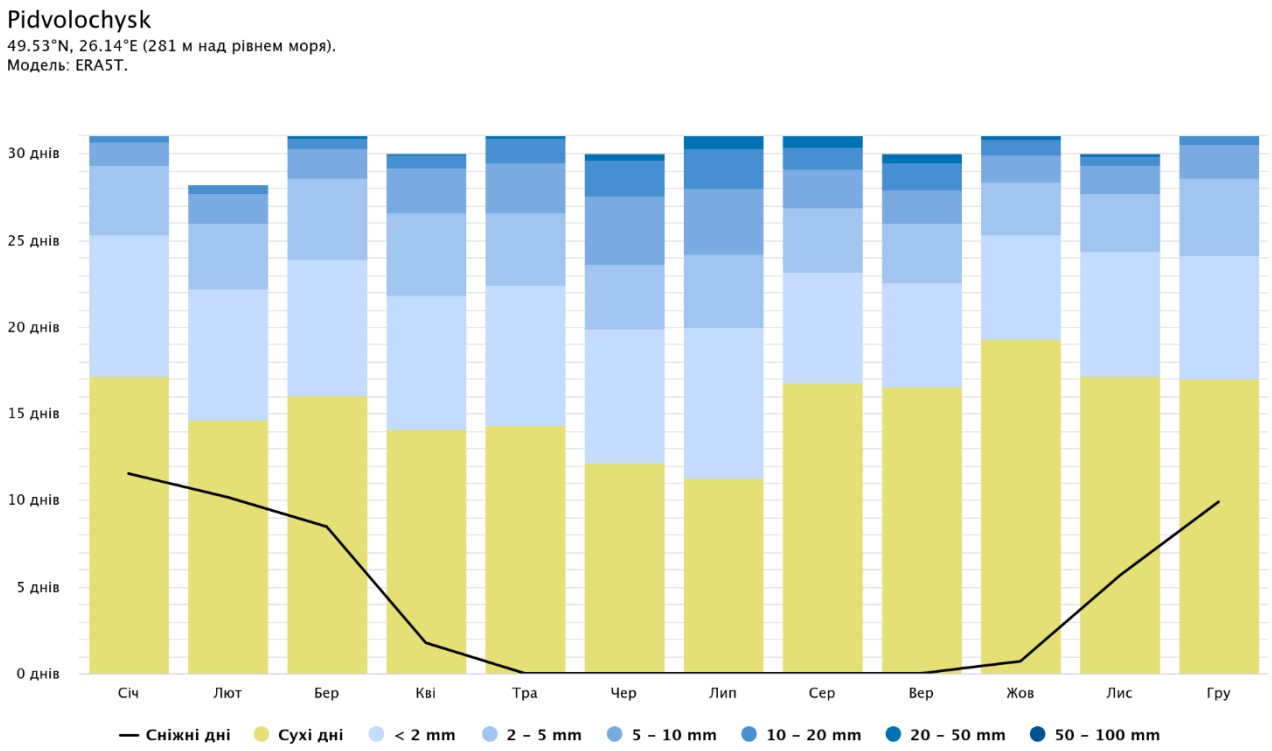

Рис. 2.6. Кількість опадів

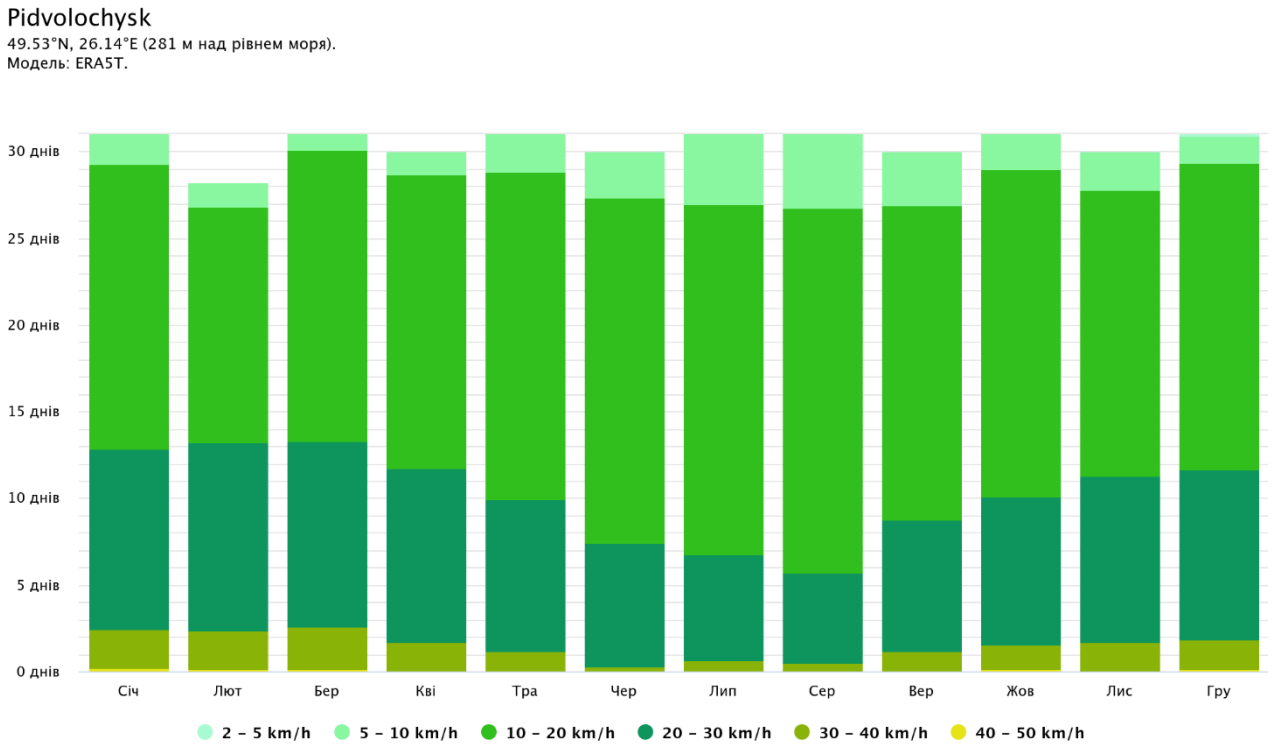

Рис. 2.7. Швидкість вітру

Атмосферне повітря

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря. За даними Головного управління статистики у Тернопільській області у 2022 році кількість викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів становила 9,3 тис. тонн. В порівнянні з 2021 роком згадані викиди - приблизно на тому ж рівні. Відповідно до Закону України „Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану

війни" статистична та фінансова звітність може подаватися респондентами до органів державної статистики протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період неподання звітності. З урахуванням вищезазначеного, державні статистичні спостереження наразі проводяться з урахуванням певних особливостей в умовах надзвичайних і непереборних обставин (зокрема, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні), тому наведені дані за 2022 рік можуть бути уточнені.

Динаміка викидів в атмосферне повітря приведена в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Динаміка викидів в атмосферне повітря в Тернопільській області

Роки	Викиди в атмосферне повітря, тис. т.	Стаціонарними джерелами	Пересувними джерелами	Щільність викидів (кг/кв. км)	Викиди на 1 особу (кг)	Викиди на 1 млрд грн ВРП (тис. т)
2011	65,4	20,4	45	4700	60,4	4
2012	65,1	21	44,1	4709	60,3	3,6
2013	57,7	15,9	41,8	4173	53,6	3,2
2014	49,1	8,2	40,9	3552	45,8	2,3
2015	46,4	8,5	37,9	3352	43,4	1,7
2016	45,2	9	36,2	3270	42,5	1,5
2017	45,3	10,6	34,7	3277	42,9	1,1
2018	42,9	10,2	32,7	3104	40,9	0,9
2019	42	9,4	32,6	3037	40,2	0,7
2020	37	9,5	27,5	2673	40,2	0,6
2021	39,4	8,3	31,1	2852	38,4	0,5
2022	*	8,3	*	*	*	*
2023	*	7,9	*	*	*	*

* інформація відсутня

Таблиця 2.2

Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря в Тернопільському районі

Обсяги викидів, тон		Збільшення/ зменшення викидів у 2023р. проти 2022р.	Обсяги викидів у 2023р. до 2022р., %	Викинуто в середньому одним підприємством, тон
2021р.	2023р.			
3528,5	3126,6	-405,1	88,6	17,4

Перелік основних забруднювачів атмосферного повітря та обсяги викидівзабруднюючих речовин за видами економічної діяльності наведені у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за видами економічної діяльності у 2023 році

Вид економічної діяльності	Всього, тонн	У % до 2022р.	Збільшення / зменшення (-) проти 2022р., тонн	Розподіл, %	Викинуто в середньому одним підприємством, тонн
Всі види економічної діяльності	7944,551	95,7	-355,555	100	27,8

Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	2889,164	95,2	-146,476	36,4	43,8
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	555,144	108,5	43,672	7	50,5
Переробна промисловість	2462,387	170,2	1015,984	31	36,8
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиціонованого повітря	624,508	61	-398,859	7,9	36,7
Водопостачання, каналізація, поводження з відходами	1,634	70,6	-0,681	0	1,6
Будівництво	6,647	136,1	1,763	0,1	2,2
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів та мотоциклів	67,782	85,9	-11,118	0,9	5,2
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1135,208	59,7	-764,607	14,3	39,1
Тимчасове розміщування й організація харчування	0,091	97,8	-0,002	0	0,2
Інформація та телекомунікації	1,573	72,8	-0,589	0	1,6
Операції з нерухомим майном	10,868	95,2	-0,512	0,1	3,6
Професійна, наукова та технічна діяльність	27,369	96,9	-0,887	0,3	3,3
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	20,239	23,4	-66,397	0,3	2,4
Освіта	64,674	92,5	-5,266	0,8	2,8
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	76,229	84,3	-14,205	1	2,8
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	0,744	98,4	-0,012	0	0,5
Надання інших видів послуг	0,602	100,2	0,001	0	0,2

Основним джерелом забруднення атмосферного повітря в області є викиди вихлопних газів автотранспорту, що зумовлено збільшенням кількості його одиниць. Відмічається активізація транспортного руху в центральних частинах міст та на вулицях населених пунктів. В зимовий період забруднювачами атмосферного повітря є викиди котелень опалювальної системи, приватних будинків, індивідуальних опалювальних систем комунальних квартир.

В 2023 році за даними Державно установи , Тернопільського обласного центру контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України" в міських та сільських населених пунктах було досліджено 2913 проб

атмосферного повітря, з них перевищенням гранично-допустимих концентрацій 150 (5,1%).

В міських населених пунктах проведено 1773 вимірювань, з них перевищує гранично-допустимі концентрації 126 (7,1%).

В сільських населених пунктах проведено 1140 вимірювань, з них перевищує гранично-допустимі концентрації 24 (2,1%).

В міських та сільських населених пунктах в 2023 році на вміст пилу досліджено 666 проб, з них перевищує гранично-допустимі концентрації 70 (10,5 %), на азот діоксид - 651, з них перевищує ГДК - 38 (5,6 %), на оксид вуглецю - 354, з них перевищує ГДК - 9 (2,5 %), на формальдегід - 226, з них перевищує ГДК - 12 (5,3 9%), на вміст аміаку - 393, з них перевищує ГДК - 6 (1,5%).

Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря. Радіаційна небезпека відповідно до Паспорту ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру в області відсутня, об'єктів ядерно-паливного циклу на території області немає.

Стан радіаційної ситуації на території області щоденно оцінювався за результатами спостережень пунктами мережі спостереження і1 лабораторного контролю (МСЛК) обласного центру з гідрометеорології, розташованими у містах Бережани, Кременець, Тернопіль, Чортків. У 2023 році спостереження за радіаційним станом виконувались регулярно та якісно. Для проведення спостережень використовувалися справні та вчасно повірені в Укрметртестстандарті прилади ДРІ-0,1Т, ДБГ-0,6Т та МКС-0,5 «Терра».

На всіх пунктах МСЛК рівні гамма-фону не перевищували природного. Радіаційна ситуація протягом року піддавалась природнім змінам звичайного річного циклу: гамма-фон - з незначним підвищенням у весняно-літній період 1 зниженням - в осінньо-зимовий. Дані про рівні гамма-фону наведено нижче:

Таблиця 2.4

Рівні радіаційного гамма-фону (мкР/год) за 2023 рік та за результатами багаторічних спостережень на території Тернопільської області, їх співвідношення в %

Пункти РМГО	ПЕД гамма-випромінювання (мкР/год)	2023 рік в % до багаторічних даних
	за 2023 рік	за багаторічними даними
М-ІІ Бережани	11,1	11
АМСЦ Тернопіль	13,8	13,5
Г-І Чортків	12,2	12,2
М-ІІ Кременець	10	9,8
Середні	11,8	11,6

*за даними Тернопільського обласного центру з гідрометеорології

Таблиця 2.5

Максимальні значення ПЕД гамма випромінювання протягом 2023 року

Пункт РМГО	Максимальні значення ПЕД гамма-випромінювання, мкР/год	Кількість випадків

М-ІІ Бережани	12 мкР/год	12 раз
АМСЦ Тернопіль	17 мкР/год	2 раз
Г-І Чортків	15 мкР/год	3 раз
М-ІІ Кременець	15 мкР/год	3 раз

*за даними Тернопільського обласного центру з гідрометеорології

Таблиця 2.5

Результати радіаційного контролю атмосферного повітря (сумарна бета активність) у 2023 році, одержані з Центральної геофізичної обсерваторії ім. Бориса Срезневського

Місяць	Кількість випадань (Бк/м²)	Дата найбільшого випадання
	Добові коливання	Середні за місяць
Січень	1,8 – 5,5	3,32
Лютий	2,5 – 4,8	3,34
Березень	2,0 – 5,0	3,42
Квітень	2,0 – 5,7	3,46
Травень	2,3 – 4,9	3,25
Червень	2,1 – 5,1	3,51
Липень	2,3 – 5,4	3,49
Серпень	2,0 – 5,3	3,47
Вересень	2,5 – 5,3	3,66
Жовтень	1,8 – 5,5	3,54
Листопад	1,8 – 5,1	3,46
Грудень	2,6 – 5,6	3,56

За даними Державно »установи , Тернопільського обласного центру контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України" радіаційний моніторинг атмосферного повітря шляхом дослідження питомої активності атмосферних опадів та осідаючого пилу на Тернопільській області з серпня 2012 року не проводиться, у зв'язку з відсутністю приладу універсальної мало фонової установки (УМФ), пробовідбірника.

В той же час, у відповідності до листа Міністра охорони здоров'я України від 24.02.2022. р. Ль 26-04/5359/2-22, та наказу по установі від 24.02.2022 р. № 42 «Про утворення та функціонування груп», спеціалістами лабораторії електромагнітних полів та інших фізичних факторів та спеціалістами міськрайонних центрів та відділів міськрайонних центрів ОЦКІЇХ у режимі роботи 24/7, щоденно встановлених постах спостереження (на території Тернопільського ОЦКІЇХ, міськрайонних центрів та відділів міськрайонних центрів) тричі на день - на 9.00, 13.00 та 17.00 здійснюють вимірювання потужності дози гамма-випромінювання в повітрі.

В 2023 році проведено 10024 моніторингових дозиметричних замірів потужності дози гамма-випромінювання (радіаційного фону повітря) територій області.

За опроведеними замірами потужності дози гамма-випромінювання показники природного радіаційного фону на вказаних територіях знаходяться в межах величин природних фонових значень, які характерні для даних територій і не перевищують багаторічних показників природного фону.

Вплив забруднюючих речовин на здоров'я людини та біорізноманіття. Обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел по Тернопільській області у розрахунку на одну особу у 2023 році Головним управлінням статистики у Тернопільській області не надано.

Аналіз розподілу викидів по території області свідчить, що найбільший внесок у валовий викид забруднюючих речовин в атмосферне повітря дають підприємства Тернопільського району.

До найбільших забруднювачів атмосферного повітря в області належать підприємства, діяльність яких пов'язана з транспортуванням газу, а саме:

- ТОВ ,Оператор газотранспортної системи України" Бердичівське ЛВУМГ КС Тернопіль,

- ДП ,Кременецьке управління з постачання та реалізації газу ,

- ТОВ ,Оператор газотранспортної системи України" Золотоніське ЛВУМГ Гусятинський ПМ.

За даними наукових досліджень негативні фактори, що мають вплив на здоров'я людини, за значимістю розподіляються так:

- соціальні - 37905;

- забруднення атмосферного повітря - 2190;

- медичні та біологічні - 1990;

- забруднення питної води - 13905;

- Інші причини - 1095.

Це зумовлено, в першу чергу, тим, що людина споживає за добу повітря набагато більше в об'ємному відношенні, ніж води та їжі. Водночас істотні захисні бар'єри існують тільки для тих шкідливих речовин, що потрапляють до організму через шлунково-кишковий тракт, легені ж таким надійним захистом не забезпечені.

Наявні в атмосферному повітрі шкідливі речовини впливають на людський організм при контакті з поверхнею шкіри або слизовою оболонкою. Поряд з органами дихання забруднювачі вражають органи зору та нюху, а впливаючи на слизову оболонку гортані, можуть викликати спазми голосових зв'язок.

У деяких випадках вплив одних з забруднюючих речовин у комбінації з іншими призводять до більш серйозних розладів здоров'я, ніж вплив кожного з них окремо. Велику роль відіграє тривалість впливу.

Статистичний аналіз дозволив досить надійно установити залежність між рівнем забруднення повітря і таких захворювань, як захворювання верхніх дихальних шляхів, серцева недостатність, бронхіти, астма, пневмонія, емфізема легень, різні алергійні захворювання, а також хвороби ока.

Ознаки і наслідки дій забруднювачів повітря на організм людини проявляються здебільшого в погіршенні загального стану здоров'я: з'являються головний біль, нудота, відчуття слабкості, знижується або втрачається працездатність.

Ймовірний стан атмосферного повітря, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

У випадку, якщо проєкт Стратегії не буде затверджений, а заходи спрямовані на зниження викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря не будуть реалізовані, стан атмосферного повітря на території громади більш ймовірно залишатиметься на рівні сучасних показників.

Погіршення якості атмосферного повітря може призвести до зниження якості екологічних показників стану довкілля. Забруднення атмосферного повітря та накопичення в ньому шкідливих речовин може проявлятися в зростанні показників захворюваності й смертності від хвороб органів дихання, створюватиметься подальше існування ризиків шкідливого впливу на здоров'я населення,що мешкає (перебуває) в межах громади.

Без реалізації заходів, що спрямовані на покращення стану атмосферного повітря – рівень забруднення атмосферного повітря, швидше за все матиме тенденцію зростання, що може знизити рівень комфортного проживання населення.

Водокористування

В селищі Підволочиськ, у якому є система водовідведення наявні очисні споруди , стан яких є незадовільний, необхідна капітальна реконструкція. Для цього виготовлено проєкт, який неодноразово подавався на різноманітні програми та гранди, але добитися фінансування його поки не вдалося, а місцевий бюджет нажаль таких ресурсів не має, так як його вартість складає близько 18,3 млн.грн. Протяжність мереж водопостачання – 25 км, водовідведення – 19 км.

Головні річки — Збруч та його притоки Гнила і Самець (басейн річки Дністер).

Річка Збруч відноситься до середніх річок, є водним об'єктом господарсько-побутового призначення. Річка Збруч розмежовує Тернопільську і Хмельницьку області, її довжина 244 км. В цілому м. Підволочиськ негативно впливає на якість вод річки через незадовільну роботу міських очисних споруд. У гирлі на кордоні із Хмельницькою областю річка належить до чистих.

Довжина річки -- 247 км, площа водозбору -- 3330 км2.

Основними забруднювачами даного водного об'єкту на території області являються Підволочиське УЖКГ, підприємства м. Хоросткова Чортківського району.

Спостереження за станом поверхневих вод Тернопільської області здійснюється:

- Регіональним офісом водних ресурсів у Тернопільській області;
- Тернопільським обласним лабораторним центром Міністерства охорони здоров'я України.

Стан і якість водних ресурсів області визначається природними умовами водозаборів, зворотними водами підприємств та стоком з територій. За однакових умов використання і скидів зворотних вод екологічний стан річок

визначається також їх водністю. Стан водойм в області можна охарактеризувати в цілому як задовільний. Це обумовлюється тим, що водойми передаються в оренду фізичним і юридичним особам і відповідно покращується догляд за ними. По якості води в водоймах воду можна охарактеризувати як нормативно-чисту.

Якість поверхневих вод Тернопільської області визначається природними умовами водозаборів та скидами забруднень підприємствами в населених пунктах. На основі лабораторного визначення якості поверхневих вод за гідрохімічними показниками – якість поверхневих вод є в допустимих нормах. У 2022 році у поверхневі водні об'єкти Тернопільської області скинуто 28,061 млн. м3 зворотних вод, в тому числі: - 10,835 млн. м3 відносяться до нормативно чистих, які не потребують очистки. Це зворотні води при веденні ставково-рибного господарства та від прямоточних систем охолодження на промислових підприємствах; - 15,152 млн. м3 нормативно очищених стічних вод; - 2,074 млн. м3 забруднених стічних вод.

В основному забруднені стоки скидають підприємства комунальної сфери, через каналізаційні мережі яких скидається близько 80% забруднених зворотних вод. Головною причиною цього є значна зношеність каналізаційних мереж, насосних станцій, очисних споруд, несвоєчасне проведення поточних та капітальних ремонтів, припинення експлуатації обладнання у зв'язку з високою енергоємністю, низька кваліфікація обслуговуючого персоналу, недостатня увага голів місцевих рад до питань забезпечення належного функціонування згаданих об'єктів. Відсутність очистки зворотних вод гальмує розвиток населених пунктів, зокрема житлового будівництва.

В режимі повної біологічної очистки працюють тільки очисні споруди КП „Тернопільводоканал". Більшість підприємств комунальної сфери відводять недостатньо-очищені стоки, а стоки таких міст, як Борщів, Зборів, Монастириська, Теребовля та частина стоків міст Заліщики, Бучач, Бережани відводяться без очистки.

Починаючи з 2015 року, завдяки залученню та освоєнню коштів Державного та місцевих бюджетів, в населених пунктах області, зокрема містах Бережани, Збараж, Ланівці, Підгайці, Почаїв, Хоростків, Шумськ, селищах Товсте Чортківського району та Микулинці Тернопільського району, селах Нове Село Тернопільського району та Більче-Золоте Чортківського району проведено будівництво чи реконструкцію каналізаційних очисних споруд на об'єктах комунальної та соціальної сфери. З перелічених очисних споруд нормативного очищення стічних вод досягнуто на об'єктах в містах Хоростків та Збараж, селищі Микулинці Тернопільського району (фізіотерапевтична лікарня), селищі Товсте та селі Більче-Золоте Чортківського району (фізіотерапевтична лікарня). Решта зданих в експлуатацію очисних споруд досі не забезпечують нормативного очищення зворотних вод.

Моніторинг якості води поверхневих водойм свідчить про те, що незважаючи на значний спад промислового виробництва за останні роки та зменшенням скидів стічних вод у водойми, по області відмічається тенденція до погіршення екологічного стану водойм ІІ класу за мікробіологічними показниками. Основними причинами забруднення водойм області є те, що населені пункти (міста і селища) не забезпечені станціями для очистки стічних вод, значна кількість діючих очисних споруд застарілі і не відповідають сучасним вимогам, відсутні кошти на проведення реконструкції та будівництво нових очисних споруд, каналізаційних мереж.

Ймовірний стан водних ресурсів, якщо зміни якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

У випадку, якщо проєкт Стратегії не буде затверджений, а заходи спрямовані на зниження негативного впливу на стан водних ресурсів не будуть реалізовані, в майбутньому існує загроза погіршення якісного стану водних ресурсів через потрапляння забруднених стічних вод до водних об'єктів, подальший розвиток житлової та громадської забудови населених пунктів області, як і виробничо-промислового сектору, спричинятиме техногенне навантаження на водні об'єкти, що розташовані на території громади.

Відходи

В області, до набрання чинності Закону України ,,Про управління відходами" 9 липня 2023 року, вівся Реєстр об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів.

Станом на 09.07.2023 року у реєстр об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів включено 40 об'єктів, в період з 01.01.2023 по 09.07.2023 до нього внесено 7 підприємств.

Станом на 01.01.2024 року в області паспортизовано 115 сміттєзвалищ. У зв'язку з набранням чинності Закону України «Про управління відходами» 9 липня 2023 року надання адміністративної послуги «Затвердження паспорта місця видалення відходів» та ведення Реєстру місць видалення відходів - припинено.

Більшість об'єктів поводження з побутовими відходами експлуатуються з порушенням екологічних та санітарно-епідемічних вимог. В містах та селищах області функціонує 33 комунальних сміттєзвалища загальною площею 127,5 га, на які щорічно вивозиться близько 800 тис. м" відходів.

Для розв'язання згаданої проблеми потрібно суттєво скоротити кількість несанкціонованих сміттєзвалищ у межах територіальних громад шляхом їх закриття та рекультивації зайнятих ними земельних ділянок і спорудження сміттє переробних комплексів за зональним принципом. Для цього необхідне залучення коштів державного та місцевих бюджетів, приватних інвестицій та альтернативних джерел фінансування, у тому числі донорських коштів міжнародних фондів та фінансових організацій.

Відкритим на сьогодні залишається питання оформлення правовстановлюючих документів на право користування земельними ділянками під розміщення майбутніх регіональних полігонів твердих побутових відходів. В області документи на ділянки, на яких розміщені комунальні сміттєзвалища, наявні для міст Бучач, Заліщики, Зборів, Кременець, Ланівці, Теребовля, Монастириська, Тернопіль, Почаїв, Хоростків та Скалат, а також селищ Вишнівець Кременецького району, Підволочиськ Тернопільського району та Золотий Потік Чортківського району. Завершена процедура оформлення земельної ділянки Шумською міською територіальною громадою. Також земельну ділянку для розміщення побутових відходів визначено в Гусятинській територіальній громаді Чортківського району.

Рівень охоплення населення Тернопільської області послугою поводження з побутовими відходами становить 7090. Кількість населених пунктів, де впроваджено роздільне збирання твердих побутових відходів -- 262 (24.8905).

Таблиця 2.6

Інформація про кількість місць видалення відходів наведена

з/п	Назва адміністративно-територіальної одиниці регіону	Кількість	Площа під твердими побутовими відходами, га
Сміттєзвалища			
1	Кременецький	9	26,902
2	Чортківський	47	65,03
3	Тернопільський	59	59,7757
	в т.ч. м. Тернопіль	-	17,5157
	Усього	115	151,7259
Полігони			
1	Чортківський	1	3,1
	Усього	1	3,1
Заводи по переробці твердих побутових відходів			
1	Сміттєпереробно-сортувальний комплекс у с. Плебанівка Тернопільського району	1	0,17
2	Сміттєпереробно-сортувальний комплекс у смт. Микулинці Тернопільського району	1	-
3	Сміттєпереробно-сортувальний комплекс у с. Малашівці Тернопільського району	1	17,52

У 2023 році за рахунок коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища та бюджетів місцевого самоврядування обсягом 1996 093 гривень було вилучено з місць зберігання в Тернопільській області (с. Сидорів, с. Суходіл Гусятинської селищної ради Чортківського району; с. Борщівка Борсуківська сільської ради Кременецького району; с. Новостав Шумської міської ради Кременецького району; с. Токи Скориківської сільської ради Тернопільського району; с. Вишнівчик Золотниківської сільської ради Тернопільського району) та утилізовано заборонені та непридатні до використання ХЗЗР в кількості 16,9996 тони. На даний час на території області непридатні та заборонені до використання хімічні засоби захисту рослин -- відсутні.

На території Підволочиської ТГ (смт Підволочиськ) розміщено 143 сміттєвих контейнерів для збору твердих побутових відходів, 43 сітки для пластикових

пляшок та встановлено 2 контейнерних майданчики в смт Підволочиськ. Вивіз відходів проходить згідно графіку та маршрутів. В смт Підволочиську складений маршрут вивезення ТПВ сміттєвозами «КАМАЗ 53215 вантажний сміттєвоз-С, та МАЗ» (які перебуваєють на балансі Підволочиського УЖКГ) для обслуговування 3037 дворів.

Ймовірний стан поводження з відходами, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

У випадку, якщо проєкт ДДП не буде затверджений, а заходи не будуть реалізовані, стан поводження з відходами на території ТГ більш ймовірно залишатиметься на рівні сучасних показників, а у довгостроковій перспективі погіршуватиметься.

В разі не виконання заходів, передбачених Стратегією, фактор поводження з відходами матиме найбільше значення серед ризиків шкідливого впливу на довкілля на території громади.

Залишатиметься на низькому рівні надання послуг у сфері управління відходами та розвиток відповідної інфраструктури на території громади, можливе збільшення кількості стихійних сміттєзвалищ і полігонів для їх захоронення, можливе накопичення промислових відходів та як слідство погіршення санітарного стану населених пунктів громади. Крім того, залишиться без змін інституційна складова регіональної системи управління відходами, а отже продовжуватиметься розрізненість і неузгодженість у намаганнях і діях влади, бізнесу та громадськості.

Розвиток системи поводження з побутовими та промисловими відходами є одним із першочергових завдань органів влади у сфері охорони навколишнього природного середовища. В цій сфері також розроблені програми державного і регіонального рівня; очікується, що їх реалізація забезпечить досягнення екологічних стандартів в сфері поводження з відходами і на місцевому рівні.

Зелені насадження і природоохоронні зони

Сучасний стан збереження біорізноманіття в області вимагає невідкладних заходів для його збереження та призупинення загальної тенденції зниження чисельності майже усіх видів тварин і рослин.

На виконання вимог статті 15 Закону України Про екологічну мережу України" рішенням Тернопільської обласної ради від 18 червня 2009 року № 619 затверджено Регіональну схему формування екологічної мережі Тернопільської області, рішення Тернопільської міської ради від 16.12.2011 № 6/16/26 – Схему формування екологічної мережі м. Тернополя. Подальша деталізація регіональної схеми екологічної мережі області на локальному рівні з виділенням структурних елементів екомережі не проводилась, кошти з місцевих бюджетів на дані роботи не виділялися.

Рішення Тернопільської обласної ради від 03.02.2021 № 58 (31 змінами) затверджено Програму охорони навколишнього природного середовища в Тернопільській області на 2021-2027 роки. Окремим розділом цієї Програми передбачено заходи зі збереження і захисту біологічного та ландшафтного різноманіття (екомережі).

Заходи щодо охорони та відтворення земельних 1 водних ресурсів, захисту середовищ існування тварин, збереження їх популяцій, формування елементів екомережі передбачені обласною Програмою розвитку водного господарства та водно-екологічного оздоровлення природнього середовища Тернопільської області на 2021-2024 роки (зі змінами), затвердженою рішенням Тернопільської обласної ради від 10 листопада 2021 о 353, Програмою охорони та підвищення родючості грунтів Тернопільської області на 2021-2023 роки, затвердженою рішенням Тернопільської обласної ради від 15 грудня 2021 № 433.

Для забезпечення ефективної охорони, належного захисту, раціонального використання та відтворення лісів розпорядженням голови Тернопільської обласної військової адміністрації від 16 червня 2022 року № 355/01.02-01 затверджено програму охорони, захисту, використання та відновлення лісів Тернопільщини на 2022- 2026 роки.

У 2023 році за пропозиціями обласної військової адміністрації рішеннями Тернопільської обласної ради від 30 листопада 2023 року № 868 збільшено площу ландшафтного заказника місцевого значення Муштинка" з 25.4000 га до 35,2920 га.

За поданням обласної державної адміністрації на розгляді в Офісі Президента України схвалений Кабінетом Міністрів України проєкт Указу Президента України про розширення території національного природного парку «Кременецькі гори» на 532,8362 га, в Міндовкілля - матеріали про розширення території національного природного парку ,Кременецькі гори" ще на 188,59 га.

У 2023 році роботи з інвентаризації флори та фавни перспективних природних та напівприродних територій для розбудови екомережі та оцінки стану популяцій червонокнижних видів тварин і рослин не велися. Кошти з Державного бюджету на організацію ведення державного обліку 1 кадастру рослинного світу обласній державній адміністрації у 2023 році не виділялися.

Станом на 01.01.2024 року в області цінні лучно-степові комплекси охороняються у межах 86 територій та об'єктів природно-заповідного фонду, у тому числі, у межах природного заповідника «Медобори», національних природних парків «Дністровський каньйон» і «Кременецькі гори» ботанічних заказників загальнодержавного значення , «Жижавський» , «Обіжевський», «Ваканци», «Під конем» , «Криве», «Жолоби», ландшафтного заказника загальнодержавного значення, «Касперівський» та ряду Інших.

Пріоритетами в напрямку відтворення водно-болотних систем на території Тернопільської області є виявлення і1 забезпечення охороною цінних об'єктів, а також екологічно безпечне використання їх ресурсів.

У цілому в складі природно-заповідного фонду Тернопілля охороняється понад 6,8 тис. гектарів водно-болотних угідь.

Перелік об'єктів природно-заповідного фонду на території громади. Природно-заповідний фонд у межах території Підволочиської селищної територіальної громади Тернопільського району має у своєму складі 11 одиниць територій та об'єктів загальною площею 495,0416 га. Фактична площа природно-заповідного фонду у межах громади (без урахування площі тих об'єктів, що входять до складу територій інших заповідних територій та об'єктів) – 495,0416 га. Відношення площі природно-заповідного фонду до площі території громади («показник заповідності») становить 1,41 %.

Таблиця 2.7

Природні заповідникик

№ з/п	Назва заповідної території чи об'єкту	Площа, га	Дата і номер постанови, розпорядження Ради Міністрів України, Указу Президента України, рішення обласної ради, її виконавчого комітету	Адміністративне розміщення та місцезнаходження об'єкта ПЗФ		Коротка характеристика	Назва підприємства, організації, установи - земле-користувача
				населений пункт	урочище, лісництво,№ кварталу № виділу		
1	Природний заповідник «Медобори»	321,7916	Постанова Ради Міністрів України від 08.02.1990 р. № 25, із змінами, внесеними указами Президента України від 29.09.2000 №1095/2000, від 20.11.2013 № 644/2013	Тернопільський район, Підволочиська селищна територіальна громада, с. Турівка	Вікнянське природоохоронне науково-дослідне відділення, кв.3, 6, 7, 10, 11, 15, в 2,7 км на південний захід від села	Товтрове пасмо яке формувало-ся 15-20 млн. років тому в при-бережних водах теплого Галицького (Сарматського) моря. В межах якого зростає 44 види ґрунтових водоростей, 359- грибів, 123 – лишайників, 160 – мохів, більше 900 видів вищих су-динних рослин, з них 130 видів регіонально-рідкісних, 35 - занесено до Червоної книги України, 5 - до Європейського Червоного списку. Тут сформувався різноманітний видовий склад тварин. Частина природного заповідника	Адміністрація природного заповідника «Медобори», Міністерство захисту довкілля і природних ресурсів України

						«Медобори» площею 9516,7 га	

Таблиця 2.8

Заказники загальнодержавного значення

№ з/п	Назва заповідної території чи об'єкту	Площа, га	Дата і номер постанови, розпорядження Ради Міністрів України, Указу Президента України, рішення обласної ради, її виконавчого комітету	Адміністративне розміщення та місцезнаходження об'єкта ПЗФ		Коротка характеристика	Назва підприємства, організації, установи - земле-користувача
				населений пункт	урочище, лісництво, № кварталу № виділу		
1	«Товтровий степ» - ландшафтний заказник загальнодержавного значення	107,40	Указ Президента України від 27.07.2016 №312/2016	Тернопільський район, Підволочиська селищна територіальна громада, с. Галущинці	Фрагмент Товтрової гряди в 1,5 км на схід від села	Цілісний фрагменту Товтрової гряди, цінний у природоохоронному, науковому, пізнавальному та естетичному відношеннях. Значну частину Товтрової гряди займають степові угрупування, занесені до Зеленої книги України. Місцезростання горицвіту весняного, ковили волосистої – видів рослин, занесених до Червоної книги України, а також більше 17 видів рослин, внесених до Переліку рідкісних, і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослинного світу на території Тернопільської області, інших цінних у науковому, пізнавальному та естетичному відношеннях видів флори. Частина ландшафтного заказника загальнодержавного значення «Товтровий степ» 123,20 га	Підволочиська селищна рада Тернопільського району

Таблиця 2.9

Заказники місцевого значення

№ з/п	Назва заповідної території чи об'єкту	Площа, га	Дата і номер постанови, розпорядження Ради Міністрів України, Указу Президента України, рішення обласної ради, її виконавчого комітету	Адміністративне розміщення та місцезнаходження об'єкта ПЗФ		Коротка характеристика	Назва підприємства, організації, установи - земле-користувача
				населений пункт	урочище, лісництво, № кварталу № виділу		

1.	«Збручанський» - гідрологічний заказник місцевого значення	31,00	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 № 90 зі змінами, внесеними рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 № 238	Тернопільський район, Підволочиська селищна територіальна громада, с. Дорофіївка	Став в долині річок Збруч та Самчик	Штучно створений протиерозійний став, що виконує водорегуляторну і стабілізуючу функцію поверхневих та підземних вод і підтримує водний баланс ріки Збруч. Частина гідрологічного заказника місцевого значення «Збручанський» 160 га	Підволочиська селищна рада Тернопільського району
2.	«Підволочиський» - орнітологічний заказник місцевого значення	27,00	Рішення Тернопільської обласної ради від 25.04.1996 № 90	Тернопільський район, Підволочиська селищна територіальна громада, смт Підволочиськ	Північно-західна частина міської зони між коліями залізниці «Тернопіль Підволочиськ», штучно створений став	Місце проживання, відтворення та відновлення чисельності комплексу водно-болотної орнітофауни. Трапляються бугай, чапля велика біла, квак, лелека білий, лунь болотяний, яструб великий, яструб малий, ластівка сільська, ластівка міська, рибалочка звичайна, плиска біла, волове очко, соловейко схід-ний, чекан лучний, чекан чорноголовий, цвіркун, кобилочка річкова, очеретянка велика, очеретянка чагарникова, очеретянка ставкова, кропив'янка (славка) сіра, вівчарик-ковалик, синиця велика, синиця блакитна, гаїчка болотяна, зяблик, вільшанка, малинівка, іволга, вівсянка очеретяна - види птахів, що охороняються згідно із Спис-ками Бернської конвенції та інші.	Підволочиська селищна рада Тернопільського району

Таблиця 2.10

Заказники місцевого значення

№ з/п	Назва заповідної території чи об'єкту	Площа, га	Дата і номер постанови, розпорядження Ради Міністрів України, Указу Президента України,	Адміністративне розміщення та місцезнаходження об'єкта ПЗФ		Коротка характеристика	Назва підприємства, організації, установи - земле-користувача
				населений пункт	урочище, лісництво, № кварталу № виділу		

			рішення обласної ради, її виконавчого комітету				
1	«Останці Сарматського моря» - геологічна пам'ятка природи місцевого значення	1,00	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 N496 зі змінами, внесеними рішенням виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 19.11.984 № 320	Тернопільський район, Підволочи- ська селищна територіальна громада, с. Галущинці	У кар'єрі біля автошляху «Тернопіль - Підволочиськ», стінка пів- денно-східної екс- позиції приблизно в 2-х кілометрах на схід від села	Фрагмент стінки кар'єру ви- сотою 15 - 20 м південно-східної експозиції, складеної щільними органогенними вапняками місце- нового періоду з решток водоростей, молюсків, моховаток, рідше коралів. Відслонення розміщене на одному з масивів Товтрової гряди. В стінці відслонення добре проглядаються тектонічні тріщини, сліди зміщень і карстування вапняків. Об'єкт має наукове і пізнавальне значення	Приватне акціонерне товариство «Тернопільський кар'єр»
2	«Урочище «Зелена криниця №2» - гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення	3,40	Рішення Тернопільської обласної ради від 18.03.1994 зі змінами, внесеними рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 № 238 , рішенням Тернопільської обласної ради від 10.02.2016 № 75	Тернопільський район, Підволочиська селищна територіальна громада, с. Кошляки	На межі з Кременецьким районом, штучно створене озерце з прилеглими територіями, в 5 км на північ від села	Улоговина із штучно створеним ставком, яке вважається місцем витоку ріки Збруч	Підволочиська селищна рада Тернопільського району
3	«Підволочиське джерело» - гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення	0,01	Рішення виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 №189	Тернопільський район, Підволочиська селищна територіальна громада, смт Підволочиськ	вул. Данила Галицького, 143	Джерело питної води, що відіграє важливу водорегуляторну, науково-пізнавальну та естетичну функції.	Підволочиська селищна рада Тернопільського району
4	«Дуб «Король» (1 дерево)» - ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	0,03	Рішення виконав- чого комітету Тернопільської обласної ради від 17.11.1969 №747 зі змінами, внесеними рішенням Тернопільської обласної ради від 15.10.2015 № 2009	Тернопільський район, Підволочиська селищна територіальна громада, с. Качанівка, Скалатське лісництво, кв. 33 в.3, лісове урочище «Малинник»	кв.33 в.3 Скалатського лісництва Фі- лії „Кременецьке лісове господарство" Державного спеціалізованого підприємства «Ліси України», лісове урочище «Малинник»	Плюсове дерево дуба віком по- над 110 років і висотою 35 метрів, діаметр стовбуру дерева на висоті 0,05 метра - 159 сантиметрів, на висоті 1,3 метра - 105 сантиметрів. Дерево оточує дубово-ясенево-грабове насадження 1а бонітету, повнотою 0,8, середнім віком 60 років	Державне спеціалізоване підприємство «Ліси України»
5	«Полупанівські	0,50	Рішення	Тернопільський	Кв. 12 вид.1	Тринадцять буків	Державне

	буки» - ботанічна пам'ятка природи місцевого значення		виконав- чого комітету Тернопільської обласної ради від 26.12.1983 № 496 зі змінами, внесеними рішенням виконавчого комітету Тернопільської обласної ради від 19.11.984 № 320	район, Підволочиська селищна територіальна громада, с. Жеребки	Скалатського лісництва Філії „Кременецьке лісове господарство" Державного спеціалізованого підприємства «Ліси України», лісове урочище «Полупанівка», в 2,5 кілометрах на північний схід від села	лісових віком 150 - 200 років, цінних у науково-пізнавальному та естетичному аспектах. Залишок букового пралісу. Середня висота дерев - 33,6 м, середній діаметр дерев - 89 см, запас деревини на 1 га 122 куб. м. Зростають серед буково-кленово-березового насадження	спеціалізоване підприємство «Ліси України»
6	«Рожиська липа» - ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	0,01	Рішення Тернопільської обласної ради від 14.07.2011 № 1217	Тернопільський район, Підволочиська селищна територіальна громада, с. Рожиськ	На території господарського двору в 300 метрах від автомобільної дороги до с. Турівка	Липа серцелиста (Tilia cordata Mill.) віком понад 200 років та середнім діаметром 169 сантиметрів, цінні у науково-пізнавальному історико-культурному та естетичному від-ношеннях	Підволочиська селищна рада Тернопільського району
7	«Кам'янківська степова ділянка» - ботанічна пам'ятка природи місцевого значення	2,90	Рішення виконав- чого комітету Тернопільської обласної ради від 30.08.1990 № 189 зі змінами, внесеними рішенням Тернопільської обласної ради від 27.04.2001 № 238	Тернопільський район, Підволочиська селищна територіальна громада, с. Кам'янки	Вирівняна вершина Товтри та схили не-великої крутизни південно-східної експозиції біля старого кар`єру вапнярки в 4-х кілометрах на схід від села	Лучно-степові фітоценози. Особливо цінними є ясенець білий, горицвіт весняний - види, занесені до Червоної книги України, аконіт кущистий, гадючник звичайний, заяча конюшина Шиверека, конвалія звичайна, осока низька, пів-ники злаколисті, півники угорські, маруна щиткова, чебрець Маршалів - види рослин, занесені до Переліку рідкісних і таких, що пере-бувають під загрозою зникнення видів рослинного світу на території Тернопільської області. Місце оселення корисної ентомофауни.	Підволочиська селищна рада Тернопільського району

Всього у межах Підволочиської селищної територіальної громади 11 територій та об'єктів природно- заповідного фонду загальною площею 495,0416 га.

Флора. Флора Тернопільщини багата 1 різноманітна. Вона налічує близько 1100 видів вищих спорових 1 насіннєвих рослин, які належать до 100 родин 1 500 родів.

Географічне положення Тернопільської області визначило 1 різноманітність її рослинного покриву. Західна та північна частини області (Бережанський, Монастириський, Кременецький адміністративні райони) віднесені до Західноукраїнської підпровінції Східно-європейської провінції Європейської області широколистяних лісів. Східні та південно-східні частини території належать до Подільсько-середньопридніпровської підпровінції Східно-європейської провінції Європейсько-сибірської лісостепової області.

У східній частині області на рівнинному плато переважають карбонатні чорноземи, на яких колись розвивалась лучно-степова рослинність. Степова рослинність на території Тернопільської області в природному вигляді не збереглась. Майже всі степові ділянки розорані, а ті, що залишилися, зазнали значного впливу людини. Нерозорані степові ділянки можна зустріти на схилах горбів, балок та ін.

На заході в умовах розчленованості місцевості та м'якшого клімату поширений комплекс опідзолених чорноземів, на яких у період формування сучасної флори розвивалась лісова рослинність.

Заплавні луки поширені у верхніх 1 середніх течіях лівих приток Дністра, а також у верхів'ях річок басейну Прип'яті, на родючих грунтах долини Іква, Стиру, Вілії, Серету та Стрипи. Тут розвинений багатий покрив із злакових і злаково-болотних трав.

Суходільні луки займають підвищені рівнини і схили ярів та балок. У рослинному покриві переважають бобово-злакові трави. Болотна рослинність зосереджена переважно у долинах річок північної частини області.

Рослинний світ області налічує багато реліктових та ендемічних видів. До реліктових належать: осока низька, бруслина карликова, плющ звичайний, волошка Маршала, сеслерія Гейфлера та ін. Ендемічні рослини області: заяча конюшина Шиверека, гвоздика Андржійовського, вівсюнець пустельний, самосил передгірний та ін.

На території області зростає 171 види вищих судинних рослин, які занесені до Червоної книги України та 102 види рослин, що є регіонально рідкісними.

Тваринний світ Тернопільської області представлений лісовими 1 степовим видами. Тут водяться 412 видів хребетних, зокрема 45 видів риб, 11 - земноводних, близько 283 - птахів, 62 - ссавців, 10 – рептилій. Трапляються види тварин, які водяться у Поліссі, Карпатах, степу. Це куниця лісова і кам'яна, заєць, білка, дикий кабан, рись, вовк, рябчик, тетерев, куріпка. Донедавна тут водились типові представники цієї зони: дрохви, перегузня, сліпак подільський, ховрах крапчастий, шуліка рудий. Ці види у нас бувають лише під час перельотів або випадкових зальотів.

У південній частині області живуть представники тваринного світу Карпат - горностай, ласка, дикий кіт, дикий кабан, рябчик, орел-сапсан, снігур, кедрівка, козуля, олень. В області поширені також тварини степу - заєць, сіра і степова

полівки, тхір, жайворонок, перепел. У річках області водяться коропи, карасі, лини, окуні, соми, щуки, внаслідок гідрологічних змін в умовах низької водності значно зменшилася чисельність підуста, головня, морени, міногa, в'язя, вирезуба, карася золотистого та дикої форми сазана. У багатьох річках 1 ставах водяться цінні хутрові звірі - видра, ондатра, бобер, чисельність яких щороку зростає. Із представників пернатих - качки, нирки, кулики, лиски, водяні курочки, значно збільшилась чисельність лебедя-шипуна.

Багато тварин знищено при постійному полюванні на них, в зв'язку З тим, що діяла недосконала система полювання по дозволах. У 1960-х роках зникли дрохви, які були на Кременеччині в 1937 році, немає рябчиків на Шумщині. До ендемічних видів належать, плямистий ховрах, мала кутора, чагарникова полівка. Деякі види тварин області перебувають під загрозою цілковитого знищення і тому вимагають охорони. Серед них рідкісні, які занесені до Червоної книги України, -- лелека чорний, тхір степовий, широковух звичайний, пугач, орлан-білохвіст, кіт лісовий, беркут, кутора мала, скопа, полоз лісовий, мідянка та Інші види, занесені до Червоної книги України: міногa українська, стерлядь, вирезуб, жовта чапля, косарик, коровайка, чернь білоока, крохаль довгоносий, лунь польовий, змієїд, підорлик великий, деркач, сова, сипуха, сорокопуд, дрозд, горностай, тхір степовий, видра.

Формування української частини Смарагдової мережі Європи. Смарагдова мережа Європи - мережа територій особливого природоохоронного значення, важливих для збереження біорізноманіття. Метою створення Смарагдової мережі Європи є збереження природної фавни, флори та оселищ. Вона була ініційована та координується Бернською конвенцією (1979).

Смарагдова мережа має переважно ті самі основи формування, що й НАТУРА 2000, але діє за межами Європейського Союзу, розвиваючи загальноєвропейський підхід щодо охорони типів природних оселищ.

У межах Тернопільської області до переліків об'єктів Смарагдової мережі Європи включено 10 природних територій загальною площею 76,8 тис. гектарів:

На території Підволочиської ТГ Смарагдова мережа відсутня

Ймовірний стан рослинного та тваринного світу, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

Якщо Стратегію не буде затверджено, біорізноманіття на території громади, скоріш за все залишиться на сталому рівні, але впровадження заходів з охорони навколишнього природного середовища може позитивно вплинути на чисельності різних видів флори та фауни.

Земельні ресурси та ґрунти.

Майже вся територія Підволочиської громади лежить у межах Подільської височини, і ґрунти тут переважно чорноземні. Особливо поширені малогумусні типові чорноземи – потужні (45–60 см) ґумусові горизонти містять ~3,9–4,5% органічної речовини. Завдяки цьому родючість таких ґрунтів дуже висока.

Меншими масивами трапляються опідзолені і темно-сірі чорноземи (переважно на схилах і в пониженнях рельєфу). Крім того, на схилах, заплавах річок та вологих пониженнях зустрічаються лучні та дерново-підзолисті ґрунти. У ґрунтовому покриві може також фігурувати світло-сірі (ясносірі) ґрунти лісового типу у дренованих лісових масивах.

Підволочиська громада охоплює 352,1 км² території. Більшість земель – сільськогосподарські угіддя. Зокрема, за районними даними, у межах Підволочиського району під агровиробництвом було близько 72,3 тис. га (майже 90% території). З цієї площі орні землі складали ~61,5 тис. га, а сіножаті й пасовища – ще близько 8,5 тис. га. Це означає, що рілля та кормові угіддя домінують у структурі земель громади. Ліси на території майже не вкривають площу – усього близько 3,8 тис. га у всьому районі (лише кілька відсотків). Водні об'єкти представлені поодинокими ставками (23 штучних ставка загальною площею ≈192 га) та річками (в т.ч. Збруч і його притоки). Решта території – населені пункти, дороги, незначні водно-болотні угіддя.

Завдяки домінуванню чорноземів родючість ґрунтів громади традиційно вважається високою. Як зазначалося, гумусовий шар дуже потужний, що є сприятливим фактором для землеробства. Однак ландшафт не зовсім рівнинний, тож на схилах спостерігається ерозія ґрунтів. Загалом по Тернопільщині площа еродованих земель сягає ~39% від орних площ. Щоб зберігати родючість, необхідно застосовувати протиерозійні агротехнічні заходи – наприклад, високі стерні, сівозміни, внесення органічних та мінеральних добрив. У промисловому плані ґрунти громади не зазнають значного забруднення – у зоні немає потужних хімічних виробництв. Отже головними викликами лишаються збереження родючості ґрунтів при інтенсивному землеробстві і мінімізація водної ерозії.

Громада розташована на північному заході Подільської височини. Більша частина її території – платоподібна, полого-хвиляста рівнина, вкриті переважно чорноземами. На південному заході простягається кряж Товтрових гір – тут рельєф стає горбисто-пасмовим (абсолютні висоти 250–400 м, місцями до 417 м). Саме на схилах Товтр розташовано державний ландшафтний заказник «Товтровий степ» площею ~120 га (села Галущинці, Жеребки, Колодіївка). Присутність цих гір і розчленованих берегів Збруча формує ерозійні процеси на схилах і впливає на агротехнології в громаді. Головні водні артерії – р. Збруч із притоками (басейн Дністра) – протікають долинами з лучно-болотними ґрунтами, де частина площ відводиться під оранку і сіно- пасовища. У підсумку, рельєф та гідрографія громади визначають режим використання ґрунтів: урізноманітнені схили вимагають захисту від стоку вод, а широкі рівнинні ділянки з чорноземом є надзвичайно сприятливими для інтенсивного землеробства.

В межах Тернопільської області склався порівняно складний грунтовий покрив з утворенням різних генетичних груп грунтів, які пов'язані із складним зв'язком між остеповою і лісовою рослинністю, кліматичними умовами,

грунтоутворюючими породами, геологічною будовою 1 рельєфом, господарською діяльністю людини. В основному ґрунти області формувались на оглеєних лесах, оглеєність яких пов'язана з післяльодовиковим їх обводненням. В умовах трав'янистої рослинності на цих відкладах відбувалося формування переважно чорноземних ґрунтів, які є найбагатшими у ресурсному відношенні. Вони займають площу 4263 тис. га.

Таблиця 2.11

Експлікація площ ґрунтів Тернопільської області (тис. га)

№ з/п	Ґрунти	Площа (тис. га)
1.	Ясно-сірі і сірі лісові незмиті і змиті	310,9
2.	Темно-сірі лісові незмиті і змиті	184,6
3.	Чорноземи опідзолені незмиті і змиті	309,4
4.	Темно-сірі реградовані незмиті і змиті	7,4
5.	Чорноземи реградовані незмиті і змиті	46,5
6.	Чорноземи типові глибокі малогумусні і слабогумусні незмиті і змиті	56,3
7.	Чорноземи на важких глинах	0,8
8.	Чорноземи карбонатні на елювії карбонатних порід	13,3
9.	Лучно-чорноземні	13,6
10.	Лучні	43,4
11.	Лучно-болотні і болотні	16,8
12.	Торфово-болотні і торфовище	10,5

Спостереження за станом родючості ґрунтів Тернопільської області здійснює Тернопільська філія державної установи , Інститут охорони ґрунтів України.

Загальну характеристику стану родючості ґрунтів можна оцінити за еколого-агрохімічним балом. Такий бал земельної ділянки враховує не лише наявність у ґрунті поживних речовин, важких металів, пестицидів та радіонуклідів, а й поширені ґрунти, їх змитість, кислотність та інші фізико-хімічні властивості, які впливають на родючість ґрунту.

У цілому, по області, найбільш поширеними є ґрунти середньої якості п'ятого класу (середній бал 51-60) 46,34 % та високої якості четвертого класу (середній бал 61--70) 27,69 95. Ґрунти третього класу високої якості з балом 71- 80 займають 0.83 905. Ґрунти середньої якості шостого класу з балом 41-50 і1 низької якості з балом 21-40 займають відповідно 21.17 1 3,65 о обстежених площ. Дуже високоякісні ґрунти в області відсутні, а дуже низької якості та незручні Ґрунти не залучені в сільськогосподарський обіг. Середньозважений бал паспортизованих земель по області становить 55.

Ймовірний стан земельних ресурсів та ґрунту, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

У випадку, якщо Стратегія не буде затверджено, а заходи з охорони навколишнього природного середовища не будуть реалізовані, є ризик погіршення якісного стану ґрунтів на території МТГ.

Без впровадження основних заходів Стратегії, без:

- сприяння виконанню робіт з консервації деградованих, малопродуктивних та техногенно забруднених земель, рекультивація порушених земель;

- проведення інвентаризації земельних ділянок під водними об'єктами, що знаходяться на території громади для подальшої передачі земельних ділянок в користування;

- реконструкції, технічного переоснащення та розширення діючих виробничих потужностей на основі впровадження сучасних інноваційних, енергозберігаючих та екологічно безпечних технологій;

- будівництва, реконструкції та капітального ремонту систем каналізаційних мереж, каналізаційних напірних колекторів, каналізаційних насосних станцій, очисних споруд та гідроспоруд;

- здійснення робіт з благоустрою, розчистки та поліпшення санітарного, екологічного стану поверхневих водних об'єктів;

- встановлення прибережних захисних смуг навколо поверхневих водних об'єктів;

- реконструкції сміттєзвалищ, що знаходяться на території громади та будівництво сміттєсортувальної станції.

Радіаційна безпека

Радіаційна небезпека відповідно до Паспорту ризику виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру в області відсутня, об'єктів ядерно-паливного циклу на території області немає.

У 2023 році контроль за радіаційним забрудненням атмосферного повітря на території області здійснювався на пунктах мережі спостереження і лабораторного контролю, а саме: на метеостанціях Кременець та Бережани, гідрометеорологічній станції Чортків та авідметеорологічній станції Тернопіль.

Аналіз о щоденних потужностей експозиційних одоз (ПЕД) гамма-випромінювань свідчить про те, що на всіх пунктах мережі спостереження і лабораторного контролю рівні гамма-фону не перевищували природного. Радіаційна ситуація на території області піддавалась природним змінам звичайного річного циклу гамма-фону з незначним підвищенням у літній період.

Потужність експозиційних доз (ПЕД) гамма-випромінювання у 2023 році не перевищувала допустимого рівня гамма-фону 1 в середньому залишалась на рівні 11,41мкР/год. Державною установою , Гернопільський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України" проведено 10024 моніторингових дозиметричних замірів потужністю дози гамма-випромінювання (радіаційний фон повітря) території області. За проведеними замірами показники природного радіаційного фону на вказаних територіях знаходяться в межах величини природних фонових значень, які характерні для даних територій і не перевищують багаторічних показників природного радіаційного фону. за результатами моніторингу Інформація щодо показника природнього радіаційного фону щоденно висвітлюється на

сайті ДУ «Тернопільський ОЦКІПХ МОЗ», на сторінці Фейсбук, направляється в адресу Тернопільської обласної військової адміністрації та тричі на день подається в Центр громадського здоров'я МОЗ України.

За Інформацією Тернопільської філії державної установи ,Інститут охорони ґрунтів України" для щорічного систематичного спостереження за динамікою накопичення радіонуклідів та забезпеченню радіоекологічного моніторингу в області закладено 35 контрольних ділянок. Контрольними ділянками охоплено всі грунтово - кліматичні зони області. 33 контрольні ділянки закладені на сільськогосподарських угіддях господарств, які знаходяться в обробітку. Дві контрольні ділянки закладені в дендропарках; в селі Гермаківка та місті Хоросткові. Більша частина їх, а саме 20 контрольних ділянок закладено в південних районах, які піддалися частковому радіоактивному забрудненню. Щорічно на цих ділянках проводиться відбір зразків ґрунту та рослин та визначається потужність експозиційної дози за допомогою приладу СРІ1-68-01. У 2023 році згідно плану було обстежено 16 контрольних ділянок, відібрано 16 ґрунтових проб та 25 зразків рослинної продукції.

Моніторинг ґрунтів і рослин у мережі спостережень на моніторингових ділянках включає відбір ґрунтових та рослинних зразків З метою визначення якісних показників ґрунтів та рослин, забруднення їх радіонуклідами, токсичними елементами. На основі одержаної інформації про зміни показників якісного стану ґрунтів та рослин розробляються науково обґрунтовані рекомендації щодо прийняття рішень по відверненню та ліквідації наслідків негативних процесів.

За результатами досліджень спостерігається тенденція щодо зниження щільності забруднення ґрунтів радіонуклідами цезію-137 1 стронцію-90 на всіх ділянках.

В умовах області практично можна вирощувати всі районовані культури та їх сорти із застосуванням загальноприйнятих технологій. Всі види робіт в землеробстві можна проводити без обмежень згідно прийнятих технологій для ґрунтово-кліматичної зони області.

Ймовірний стан, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.
У випадку, якщо Стратегія не буде затверджено, а заходи з охорони навколишнього природного середовища не будуть реалізовані, рівень радіаційного стану на території громади буде незмінний.

Аналіз захворюваності

Здоров'я населення можна оцінити такими показниками, як середня тривалість життя при народженні або після досягнення певного віку, загальна смертність та смертність дітей до одного року життя, захворюваність і функціональні відхилення, поширеність хвороб.

Населення області за останні 5 років (2015-2019 роки) зменшилось на 24 тис. осіб. Народжуваність в області, як і по всій території України, зменшується з кожним роком. У 2015 році вона складала 10,1 на 1000 населення, а у 2019 році – лише 7,6 на 1000 населення. Загальна смертність серед населення коливається з року в рік у інтервалі від 14 на 1000 населення (2015-2018 роки) до 14,3 на 1000 населення, у 2019 році до 14,8 на 1000 населення. Показник дитячої смертності також коливається за даний період часу, але зменшився з 7,22 % на 1000 народжених живими в 2015 році до 6,27 % на 1000 народжених живими в 2019 році.

Кількість осіб, що хворіють на активний туберкульоз на 100 тис. населення у 2015 році становив 38,3. За останній період цей показник зменшився і становить 34,4 на 100 тис. населення у 2019 році. Проведені заходи з виявлення захворювання на ранніх стадіях, їх планування, проведення профілактичних заходів дають можливість знизити захворюваність на активний туберкульоз.

Захворюваність на онкологічні хвороби має теденцію до зростання, що пов'язано, передусім, із погіршенням екологічної ситуації, покращенням виявлення онкозахворювань на ранніх стадіях. У 2015 році показник осіб, у яких вперше виявлено онкозахворювання, складав 311,0 на 100 тис. населення. Цей показник коливається протягом даного періоду, а в 2019 році він становить 334,0 на 100 тис. населення.

Важливим шляхом у реалізації заходів Національного розвитку системи охорони здоров'я є оптимізація мережі лікувально-профілактичних закладів та ліжкового фонду, а також формування єдиного медичного простору. В області за період 2015-2019 років скорочено 1224 ліжка (з 9148 до 7924). Показник забезпеченості населення стаціонарними ліжками в розрахунку на 10 тис. населення зменшився з 85,8 у 2015 році до 76,0 у 2019 році.

В рамках впровадження медичної реформи заклади охорони здоров'я області перетворені у комунальні некомерційні підприємства та підписали з Національною службою здоров'я України договори про медичне обслуговування. З початку підписної кампанії укладено 860 720 декларацій про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, що становить 82,87 % від усього населення області. Кількість амбулаторій загальної практики – сімейної медицини в області збільшилась з 198 у 2015 році до 215 у 2019 році. Показник забезпеченості лікарями загальної практики – сімейної медицини на 10 тис. населення збільшився з 5 у 2015 році до 5,2 у 2020 році.

З метою розвитку й удосконалення первинної медико-санітарної допомоги в області створені та функціонують центри первинної медико-санітарної допомоги. На даний час в області функціонують 24 центри первинної медикосанітарної допомоги на юридичній основі, 1 КНП «Скала-Подільське ТМО» та 9 амбулаторій загальної практики-сімейної медицини як окремі юридичні особи (у 2015 році функціонувало 15 центрів).

В області прослідковується тенденція щодо поступового зменшення народжуваності та незначного збільшення смертності. Знижується захворюваність на активний туберкульоз та покращилась ситуація щодо виявлення онкозахворювань на ранніх стадіях. Покращилась якість надання медичних послуг за рахунок відкриття амбулаторій загальної практики- сімейної медицини та збільшення кількості сімейних лікарів і центрів первинної медико-санітарної допомоги.

Таблиця 2.12

Заклади охорони здоров'я Підволочиської ТГ

№	Назва	Місце розташування
1	КНП "Підволочиська центральна лікарня"	вулиця Патріарха Мстислава, 102, смт Підволочиськ
2	Комунальне некомерційне підприємство "Центр первинної медико-санітарної допомоги" Підволочиської селищної ради:	вулиця Патріарха Мстислава, 102, смт Підволочиськ
3	Амбулаторія загальної сімейної медицини с.Галущинці	с. Галущинці
4	Амбулаторія загальної сімейної медицини с. Кам'янки	с.Кам'янки
5	Амбулаторія загальної сімейної медицини с.Качанівка	с. Качанівка
6	Амбулаторія загальної сімейної медицини селище Підволочиськ	селище Підволочиськ

У разі, якщо зміни проєкт ДДП не буде затверджено, всі передбачені заходи не будуть комплексними, інтегрованими та ефективними, адже інерційний характер розвитку ситуації в економіці та соціальному житті громади сприятиме накопиченню екологічних проблем, серед яких значна амортизація комунального обладнання та незадовільний стан інфраструктури, що можуть нести загрози техногенного характеру. Більш того, може виникнути кумулятивний ефект з проблем, що ускладнить існуючу екологічну ситуацію. Незатвердження документа державного планування не сприятиме розвитку громади. Зміни стану повітряного, водного середовища, якщо ДДП не буде затверджено, загалом не прогнозуються. Ймовірний опосередкований вплив у зв’язку з тенденцією до збільшення навантаження на грунтове середовище, внаслідок збільшення ризику забруднення у разі невирішення питання з організацією території. У разі незатвердження ДДП та відповідно – відмови від реалізації проектних рішень, ускладниться процес збільшення надходжень до місцевого державного бюджету, створення нових місць праці, економічного розвитку території громади.

З огляду на це, нульовий варіант – відсутність затвердженої Стратегії є завідомо неприйнятним.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Повномасштабна російська збройна агресія та воєнні дії на території України призвели до значних наслідків у різних галузях, включаючи економіку, політику, безпеку та гуманітарну сферу. Це особливо стосується територій, які побували у тимчасовій окупації та де відбуваються активні бойові дії. Це призводить до масштабних руйнувань і пошкоджень, що зазнає житловий фонд, адміністративні будівлі, об'єкти інфраструктури, культурні та архітектурні споруди по всій території громади. Усунення наслідків пошкоджень та руйнувань, розмінування та відновлення постраждалих територій є складним процесом, який вимагає співпраці різних сторін для вирішення багатьох проблем. Головна мета виконавчих органів міської ради – забезпечення відновлення сталого розвитку громади, підвищення комфортності проживання громадян за рахунок відбудови, відновлення та розвитку інженерно транспортної інфраструктури, вирішення соціальних і гуманітарних питань, забезпечення гідних умов життя та підвищення добробуту населення на підставі позитивних структурних зрушень в економіці, забезпечення розвитку та підвищення її конкурентоспроможності із закладанням інноваційно інвестиційної бази. Економічна та соціально-гуманітарна політика здійснюватиметься відповідно до поставлених завдань та сформованих пріоритетних заходів роботи на 2025 рік і спрямовуватиметься на вирішення наявних проблем та подальший розвиток міста, в тому числі в умовах наслідків військової агресії рф.

Стратегія визначає пріоритетні напрями соціального і економічного розвитку, враховує екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного, стабільного соціально-економічного розвитку громади та підвищення якості життя населення.

Проблеми та нагальні питання, які наявні на сьогоднішній день для Підволочиської територіальної громади та потребують вирішення для успішного соціально-економічного розвитку громади:

- негативна демографічна ситуація;
- високий рівень відтоку трудових ресурсів;
- недостатній механізм стимулювання до інвестування суб'єктів господарювання та потенційних інвесторів;
- недостатня спроможність бюджету громади для її економічного та соціального розвитку;
- недостатній рівень купівельної спроможності населення;

– зростання вартості енергоресурсів та нестабільність національної валюти.

Вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення, при впровадженні заходів, може мати як позитивні, так і негативні наслідки. Реалізація заходів Стратегії при існуючому стані дозволяє покращити соціально-економічні умови життя і діяльності регіону.

За інформацією Міністерства охорони здоров'я, найбільш несприятливому впливу шкідливих факторів підлягає населення, яке мешкає в межах санітарно-захисних смуг промислових підприємств, що є порушенням вимог «Державних санітарних правил планування та забудови населених місць»: у міських поселеннях 3,4 % проб атмосферного повітря містять забруднюючі речовини у концентраціях, що перевищують гранично допустимі, у сільських поселеннях – 1,3%. Тому заходи Стратегії, які реалізуються на територіях міських поселень, мають розглядатися як зони підвищеної уваги.

Значний негативний вплив на стан ґрунтових вод чинить забруднення свинцем, марганцем, нафтопродуктами. Забруднення між пластових підземних вод носить локальний характер, залежить від техногенного навантаження на геологічне середовище та захищеності підземних вод. Ділянки забруднення між пластових підземних вод знаходяться, переважно, у зоні впливу поверхневого комплексу утилізації дренажних вод, невпорядкованих складів зберігання промислових відходів, мінеральних добрив, отрутохімікатів та непридатних хімічних засобів захисту рослин, тваринницьких комплексів, сільгоспвиробників та інших локальних об'єктів, що впливають на стан підземних вод.

З огляду на це, заходи Стратегії, які реалізуються у сфері АПК та орієнтовані на її прискорений інноваційний розвиток, мають розглядитися як зони підвищеної уваги.

Концепція об'єктів захоронення відходів у місцях локалізації виробництва та населення, превалююче забруднення довкілля основними суб'єктами ЖКГ, значний вплив транспортної інфраструктури на комфортність умов проживання населення зумовлюють розглядати всі заходи Стратегії, спрямовані на модернізацію соціальної та виробничої інфраструктури регіону, як зони підвищеної уваги.

Оскільки в Стратегії передбачені заходи, спрямовані на забезпечення комфортних та безпечних умов для життя населення регіону, то її реалізація з високою ймовірністю має зменшити негативний вплив на довкілля і здоров'я населення, від чого можна очікувати позитивні результати на всій її території.

На території Підволочиської територіальної громади розташовані об'єкти природно-заповідного фонду, підтримання та збереження якого є передумовою гармонійного розвитку території та забезпечення здоров'я населення регіону.

Концентрація об'єктів захоронення відходів у місцях локалізації виробництва та населення, створює дисбаланс у антропогенному навантаженні на території регіону. До Стратегії включені заходи щодо підвищення ефективності

управління відходами, реалізація яких дозволить позбутись асиметричності та екологічного тиску на основні місця їх зберігання і накопичення.
Заходи Стратегії, орієнтовані на формування екологічної культури та свідомості населення, дозволять підтримувати і поліпшити стан довкілля та умови життєдіяльності населення регіону.
На основі оцінок, можна зробити такі висновки **щодо ймовірних наслідків** для довкілля від реалізації Стратегії:
1. Ймовірний вплив на атмосферне повітря. Можливий частковий негативний вплив, а саме: збільшення кількості одиниць транспорту внаслідок розвитку транспортної інфраструктури, а також проведення ремонтних робіт автомобільних доріг призведе до збільшення кількості викидів у атмосферу від пересувних джерел, це ймовірно може призвести до погіршення якості повітря; можливі позитивні наслідки - поліпшення якості атмосферного повітря: зменшення рівня забруднення атмосферного повітря; впровадження у виробництво нових сучасних технологій та технічне переоснащення виробництва; обґрунтоване скорочення споживання традиційних видів паливно-енергетичних ресурсів, у першу чергу імпортованого природного газу.
При будівництві та експлуатації об'єктів згідно Стратегії, викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря будуть здійснюватися від стаціонарних джерел (розрахункові та фактично заміряні приземні концентрації яких не повинні перевищувати значення гранично допустимих концентрацій (ГДК)) та пересувних джерел забруднення, а саме викиди автомобільного транспорту. При дотриманні норм природоохоронного законодавства, рекомендацій, технологічних режимів проектована діяльність буде чинити мінімальний вплив на повітряний басейн.
2. Ймовірний вплив на водні ресурси. Позитивні наслідки: покращення стану водних ресурсів області: зменшення обсягів скидів у водойми області шляхом реконструкції та будівництва очисних споруд; реалізація проектів по відновленню і підтриманню сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок.
В період будівництва об'єктів та їх експлуатації, які можуть бути створені в рамках реалізації Стратегії, буде забезпечено виконання заходів для унеможливлення шкідливого впливу на водне середовище.
3. Ймовірний вплив на клімат. Змін мікроклімату в результаті реалізації заходів Стратегії не очікується, оскільки в результаті експлуатації об'єктів відсутні значні виділення теплоти, інертних газів, вологи. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів реалізації заходів Стратегії на навколишнє середовище, відсутні. Відповідно до рекомендацій Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 03.03.2020 року №26/1.4-11.3-5650 «Рекомендації щодо включення кліматичних питань до документів державного планування» враховано специфіку розгляду питань впливу на клімат, яка відрізняється від впливу на інші компоненти довкілля. Негативні наслідки, що можуть збільшувати вплив на клімат, а саме – збільшують викиди та зменшують

поглинання ПГ: збільшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок: збільшення площі виробничої забудови; збільшення енерго-, ресурсо- та водокористування; збільшення використання транспорту. Одноразові викиди ПГ під час проведення ДДП: проведення підготовчих та будівельних робіт за рахунок викидів вихлопних газів техніки, земельні роботи.

4. Ймовірний вплив на відходи - позитивні наслідки: планується перехід здебільшого на контейнерний спосіб збирання відсортованих твердих побутових відходів.

В цілому передбачається забезпечення екологічної безпеки у сфері поводження з відходами, в тому числі забезпечення екологічно безпечного збирання, перевезення, зберігання, оброблення, утилізації, видалення, знешкодження і захоронення відходів.

5. Ймовірний вплив на земельні ресурси - внаслідок реалізації Стратегії не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози; позитивні наслідки: внесення відомостей до Державного земельного кадастру про земельні ділянки державної та комунальної власності підприємств, установ та організацій, які мають в користуванні земельні ділянки, але відомості про які не внесені до Державного земельного кадастру; забезпечення ефективності використання земельних ресурсів; підвищення цінності земельних ресурсів.

Постійного впливу на елементи ґрунтового середовища в умовах проектування та будівництва не передбачається. Але частково можливий варіант порушення (руйнування) ґрунтів під час будівництва (трансформація шарів землі), руху транспортних засобів, вібрацій від процесів виробництва, які можуть підсилюватись під впливом природних чинників – вітру, дощових потоків, а тому слід здійснити рекультиваційні заходи зі збереження родючого шару та відновлення порушених ділянок шляхом заходів фітомеліорації зеленими насадженнями та стійкими газонними сумішами.

6. Ймовірний вплив на геологічне середовище. Здійснення діяльності виключатиме значні впливи на основні елементи геологічної структурно-тектонічної будови та не викликатиме змін існуючих ендогенних і екзогенних явищ природного й техногенного походження (зсувів, селів, сейсмічного стану та інш.).

7. Ймовірний вплив на ландшафти. Реалізація Стратегії сприятиме збереженню природного ландшафтного різноманіття. Упорядкування стихійних звалищ і мінімізація забруднення сприятиме покращенню естетичної якості території та забезпечить умови для відновлення природних екосистем, що позитивно впливатиме на сталий розвиток громади.

8. Ймовірний вплив на біорізноманіття, природоохоронні території та об'єкти історико-культурної спадщини.

Значних змін в системі дослідженої території в результаті реалізації заходів Стратегії не прогнозується. Незначним, короткопливним об'єктом впливу на

тваринний світ під час будівництва служитиме робота будівельної техніки та інвентарю. З огляду на характери запланованих робіт, значного впливу на місцеву фауну та флору не очікується. Важливою пропозицією щодо поліпшення навколишнього середовища є формування газонної мережі, озеленення вільних від забудови територій багаторічними деревами, у тому числі декоративними формами, антропотолерантними видами та догляд за ними. Стратегією не передбачається реалізація заходів, що можуть призвести до негативного впливу на існуючі об'єкти природно-заповідного фонду та екомережу області. Об'єкти всесвітньої спадщини, їх території та буферні зони, об'єкти культурної спадщини, їх території та зони охорони пам'яток культурної спадщини, об'єкти археологічної спадщини, історико-культурні заповідники – відсутні.

9. **Ймовірний вплив на здоров'я населення та інфраструктура** - наслідки позитивні: поліпшення санітарно-епідеміологічної та санітарно-епізоотичної ситуації; поліпшення сфери охорони здоров'я, освіти, фізичної культури; поточний ремонт вулиць та тротуарів, ремонт мереж водопроводу та зливової каналізації; негативний вплив на стан здоров'я чи захворюваність населення не очікується.

Ймовірний вплив на здоров'я населення Серед ризиків впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування можна віднести: якість атмосферного повітря на ділянках впливу автотранспорту та під час експлуатації проектованих об'єктів. При реалізації проектних рішень не очікуватиметься негативного впливу на здоров'я населення. Здійснення викидів забруднюючих речовин за умов дотримання гранично допустимих концентрацій не створюватиме факторів негативного впливу на здоров'я місцевого населення. Утворені відходи організовано збиратимуться та направляються відповідно до призначення на утилізацію/складування/переробку/знешкодження згідно чинних нормативних вимог. Рівні шуму, вібрації не повинні перевищувати гранично допустимі концентрації та норми допустимого впливу.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДДП, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Прямо пов'язати ті чи інші наслідки для здоров'я населення з впливом конкретних заходів з реалізації Стратегії досить складно (так само, як і навпаки, довести відсутність такого зв'язку), оскільки вплив на здоров'я часто неспецифічний і носить опосередкований характер, має пролонгований прояв, характеризується наявністю часового лагу між моментом виникнення та проявом наслідків. Можуть спостерігатися кумулятивні ефекти, пов'язані з декількома видами господарської діяльності. Так, наприклад, захворювання дихальної системи можуть бути наслідками впливу як об'єктів житлово-комунального господарства, так і транспорту.

Заходи Стратегії мають забезпечити поступове виконання природоохоронних заходів і як наслідок, подолання ключових екологічних проблем регіону, серед яких нижчеперелічені:

1) забруднення атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин від промислових підприємств та пересувних джерел.

Один із факторів впливу на забруднення атмосферного повітря є забруднення пересувними джерелами, в першу чергу автотранспортом. Для вирішення даної проблеми Стратегії передбачено контроль за викидами CO_2 в атмосферу від стаціонарних та пересувних джерел забруднення.

2) забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами підприємств, підприємств житлово-комунального господарства.

Сучасний стан поверхневих водойм області характеризується антропогенним тиском суб'єктів господарювання. Значна частина недостатньо очищених стоків щорічно потрапляє у водні об'єкти та завдає їм незворотної шкоди. Найбільшими забруднювачами поверхневих водних об'єктів залишаються підприємства комунального господарства. Серед причин незадовільної роботи каналізаційних очисних споруд – їх перевантаженість або недовантаженість, зношеність обладнання та відсутність коштів на проведення поточних ремонтних робіт чи реконструкції в цілому.

Існуючі технологічні регламенти роботи очисних споруд наразі не можуть забезпечити ефективну очистку зворотних вод, і, як наслідок, фіксується скид недостатньо очищених стічних вод до поверхневих водних об'єктів із перевищенням гранично допустимих показників вмісту фосфатів.

Робоча група з СЕО визначила рейтинг ключових екологічних проблем Підволочиської територіальної громади (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Ключові екологічних проблеми

№ рейтинг	Проблема
1	Відсутність підприємств з переробки ТПВ
2	Забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств і підприємств житлово-комунального господарства
3	Низький рівень використання альтернативних джерел енергії
4	Забруднення атмосферного повітря викидами автотранспорту
5	Низька свідомість населення щодо поводження з органічними відходами, зокрема спалювання трави, листя, сухостою у домогосподарствах
6	Незадовільний стан полігону ТПВ
7	Неконтрольоване поширення інвазійних видів, зокрема борщівника Сосновського та амброзії полинолистої
8	Фізична зношеність і аварійність водопровідних та каналізаційних мереж
9	Низький рівень впровадження енергоефективних технологій
10	Незадовільний санітарний стан прибрежних смуг річок та водойм громади
11	Висока енергоємність та ресурсоємність виробництва
12	Низький рівень екологічної культури у представників бізнесу та населення
13	Незадовільний стан каналізаційних мереж і насосних станцій
14	Відсутність системного екологічного моніторингу та інформування населення про основні показники стану довкілля
15	Слабкі важелі впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження в МТГ

SWOT-аналіз є дієвим інструментом для прийняття стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень щодо подальшого удосконалення ДДП з урахуванням регіональних особливостей. Виявлені при проведенні SWOT-аналізу слабкості, можливості і загрози можуть бути використані при прийнятті стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень. Результати SWOT - аналізу екологічної ситуації у Підволочиській ТГ наведено в таблиці 4.2.

Таблиця 4.2

SWOT-аналіз екологічної ситуації в Підволочиській ТГ

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Функціонуюча структура управління. 2. Добросусідські стосунки та комфортне місце для проживання 3. Зручне географічне розташування 4. Наявність інвестиційних ділянок 5. Географічне розташування 6. Наявність паспортизованого сміттєзвалища та сміттєсортувальної станції	1. Високий рівень еміграції та демографічна криза 2. Не найкращий стан дорожньої та комунальної інфраструктури 3. Труднощі з підбором фахівців на ринку праці 4. Недостатня рекреаційна інфраструктура та можливості проведення дозвілля 5. Відсутність достатньої кількості громадського транспорту 6. Відсутність переробки сільськогосподарської продукції 7. Забруднення навколишнього середовища та стан інфраструктури водопостачання та водовідведення

	8. Проблеми поводження з відходами 9. Низька екологічна свідомість мешканців та мешканок
Можливості	**Загрози**
1. У випадку стабілізації політичної ситуації та припинення або зниження інтенсивності війни 2. Зовнішня підтримка 3. Розвиток економіки на основі існуючих секторів 4. Розвиток транспорту та логістики	1. Еміграція людей 2. Брак ресурсів для модернізації та підтримки інфраструктури 3. Забруднення ґрунтових вод 4. Зміна клімату та відсутність адаптації до цих процесів

Під час реалізації заходів та проєктів Стратегії необхідно врахувати наявні проблеми території, на якій заплановано впровадження діяльності та запропонувати найбільш екологічно вигідну територіально-планувальну організацію з урахуванням всіх планувальних обмежень (згідно із Державними будівельними нормами України планування та забудова територій ДБН Б.2.2-12-2019 «Планування та забудова територій» та Державними санітарними правилами планування та забудови населених пунктів ДСП 173-96 та інше).

Планувальні обмеження на території, яка запланована для впровадження діяльності визначають загальні вимоги до режиму використання земельних ділянок, по яких проходять інженерні та транспортні комунікації, вимоги до експлуатації та проєктування інженерних мереж, а також режим використання земельних ділянок, що потрапляють в санітарно-захисні та охоронні зони.

Обмеження за вимогами охорони здоров'я та захисту життя – визначається санітарно-гігієнічними нормами.

Обмеження за природоохоронними вимогами – визначається на підставі Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища» та «Про природнозаповідний фонд» та іншими нормативно-правовими документами у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Обмеження за інженерно-геологічними умовами – визначається за даними інженерно-геологічних пошукових робіт.

Умови і обмеження забудови земельних ділянок враховуються при розробленні землевпорядної документації відповідної земельної ділянки.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДДП, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ЇЇ ПІДГОТОВКИ

Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» (№ 1264-XII від 25.06.91, зі змінами) визначено, що до компетенції обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у сфері охорони навколишнього природного середовища належить:

- забезпечення реалізації державної політики у сфері заповідної справи, формування, збереження та використання екологічної мережі, здійснення управління та регулювання у сфері охорони і використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду України на відповідній території;
- участь у проведенні моніторингу стану навколишнього природного середовища;
- реалізація повноважень у сфері оцінки впливу на довкілля відповідно до законодавства про оцінку впливу на довкілля;
- затвердження за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, для підприємств, установ і організацій лімітів використання природних ресурсів (крім природних ресурсів загальнодержавного значення), скидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище (крім скидів, що призводять до забруднення природних ресурсів загальнодержавного значення, навколишнього природного середовища за межами відповідної території);
- видача дозволів на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, викиди шкідливих речовин у навколишнє природне середовище, спеціальне використання природних ресурсів відповідно до законодавства;
- реалізація повноважень у сфері СЕО відповідно до законодавства про стратегічну екологічну оцінку;
- вирішення інших питань у сфері охорони навколишнього природного середовища відповідно до закону.

Засади екологічної політики України визначено Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». Закон передбачає інтегрування екологічних вимог під час розроблення і

затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку.
Відповідно до Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» (№ 722/2019 від 30.09.2019) в обласних програмних документах має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року.
Стратегічні цілі спрямовані на підвищення рівня екологічної безпеки, зменшення впливів та наслідків зміни клімату в Україні визначені розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2021 року № 1363 «Про схвалення Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату на період до 2030 року» та від 30 травня 2024 року № 483-р Про схвалення Стратегії формування та реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2035 року і затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2026 роках».
Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.
В Україні проведення СЕО регламентується Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку» (№ 2354-VIII від 20.03.2018).
Національним планом дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2021 року 2021 № 443-р визначені наступні цілі: 62 – формування у суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва; – забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України; – інтеграція екологічної політики до усіх сфер соціально-економічного розвитку України; – зниження екологічних ризиків та мінімізація їх впливу на екосистеми і здоров'я українців; – удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.
Правові засади у сфері поводження з відходами забезпечуються Законом України «Про управління відходами» та іншими законодавчими актами, що були розроблені для регулювання діяльності з метою уникнення чи мінімізації утворення відходів, зберігання й поводження з ними, запобігання та зменшення негативних наслідків для довкілля і здоров'я людини від утворення, зберігання та поводження з відходами. Повноваження органів місцевого самоврядування у сфері поводження з відходами визначаються статтею 26 Закону України «Про управління відходами».
Юридичні засади поводження з водними ресурсами визначаються Водним кодексом України та іншими законодавчими актами, розробленими для забезпечення збереження, збалансованого й науково обґрунтованого використання та відновлення водних ресурсів, захисту водних ресурсів від

забруднення, зараження й виснаження, запобігання та пом'якшення негативного впливу, покращення екологічного стану водних об'єктів і захисту прав водокористувачів. Найголовнішими питаннями у сфері водопостачання та водовідведення є дозвіл на забір води із джерел водопостачання (дозвіл на спеціальне водокористування) і дозвіл на скидання очищених та неочищених стічних вод у навколишнє середовище. З 04 червня 2017 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, що регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру щодо спеціального водокористування» від 07 лютого 2017 року № 1830-VIII, яким внесено зміни до Водного кодексу України в частині процедури отримання дозволів на спеціальне водокористування. Основне чинне екологічне законодавство та норми у сфері користування водними ресурсами: постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року № 321 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування»; постанова Кабінету Міністрів України від 11 вересня 1996 року № 1100 «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого скидання забруднюючих речовин та перелік забруднюючих речовин, скидання яких нормується»; Водна стратегія України на період до 2050 року схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2022 року № 1134. наказ Міністерства охорони здоров'я України від 12 травня 2010 року № 400 «Про затвердження Державних санітарних норм та правил "Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною"»; наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 05 березня 2021 року № 173 «Про затвердження Інструкції про порядок розробки та затвердження гранично допустимих скидів (ГДС) речовин у водні об'єкти із зворотними водами»; постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 року № 2024 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

Правове та інституційне регулювання, ключові екологічні вимоги у сфері охорони атмосферного повітря визначено Законом України «Про охорону атмосферного повітря». Основне чинне законодавство та норми у сфері захисту атмосферного повітря: постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року № 300 «Про Порядок розроблення і затвердження нормативів гранично допустимого рівня впливу фізичних та біологічних факторів стаціонарних джерел забруднення на стан атмосферного повітря»; постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року № 302 «Про затвердження Порядку проведення робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку суб'єктів господарювання, які отримали такі дозволи»; постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2001 року № 1655 «Про затвердження Положення про порядок здійснення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря»; посібник з інвентаризації джерел викидів в атмосферне повітря (далі – Посібник ЄМЕП/ЄЕА), яким рекомендовано

максимально допустимі концентрації та «можливі рівні безпечного ефекту» для забруднюючих речовин в атмосферному повітрі для заселених територій.

В Україні сформовано інвестиційне законодавство, в якому, зокрема, значна увага приділяється необхідності дотримання екологічних норм в процесі інвестиційної діяльності. Так Законом України «Про інвестиційну діяльність» (№ 1560-XII від 18.09.1991) встановлюється заборона інвестування в об'єкти, створення і використання яких не відповідає вимогам санітарно-гігієнічних, радіаційних, екологічних, архітектурних та інших норм, встановлених законодавством України (ст.4). В разі порушення екологічних, санітарногігієнічних та архітектурних норм державний орган може прийняти рішення про зупинення або припинення інвестиційної діяльності (ст.21). Також в ст. 8 зазначається, що інвестор зобов'язаний одержати висновок з оцінки впливу на довкілля у випадках та порядку, встановлених Законом України «Про оцінку впливу на довкілля» (№ 2059-VIII від 23.05.2017).

Основні принципи забезпечення сталого ведення та управління лісовим і мисливським господарством, збереження біорізноманіття визначені Лісовим Кодексом України, Законами України Про природно-заповідний фонд», «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», Державною стратегією управління лісами України до 2035 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 року № 1777-р.

Основними міжнародними правовими документами, ратифікованими Україною, що стосуються Стратегії, є:

- Закон України «Про ратифікацію Рамкової конвенції ООН про зміну клімату» від 29 жовтня 1996 р. № 435/96-ВР;
- Закон України «Про ратифікацію Конвенції про охорону біологічного різноманіття» від 29 листопада 1994 р. № 257/94-ВР;
- Закон України «Про приєднання України до Картахенського протоколу про біобезпеку до Конвенції про біологічне різноманіття» від 12 вересня 2002 р. № 152-IV;
- Закон України «Про ратифікацію Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля» від 6 липня 1999 р. № 832-XIV;
- Закон України «Про ратифікацію Європейської ландшафтної конвенції» від 7 вересня 2005 р. № 2831-IV;
- Закон України «Про приєднання України до Бернської Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ, існуючих в Європі» від 29.10.96 № 436/96-ВР.

Крім того, Стратегія орієнтована на виконання зобов'язань у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному рівні, зокрема:

- Директивою № 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи;

– Директивою № 2004/107/ЄС про миш'як, кадмій, ртуть, нікель і поліциклічні ароматичні вуглеводні в атмосферному повітрі;
– Директивою № 2008/98/ЄС про відходи;
– Директивою № 1999/31/ЄС про захоронення відходів зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) № 1882/2003;
– Директивою № 2000/60/ЄС про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері водної політики зі змінами і доповненнями, внесеними Рішенням № 2455/2001/ЄС і Директивою 2009/31/ЄС;
– Директивою № 2007/60/ЄС про оцінку та управління ризиками затоплення;
– Директивою № 2009/147/ЄС про захист диких птахів;
– Директива № 92/43/ЄС про збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни, зі змінами і доповненнями, внесеними Директивами №№ 97/62/ЄС, 2006/105/ЄС та Регламентом (ЄС) № 1882/2003.

Стратегія відповідає засадам основного нормативно-правового документу, що визначає засади екологічної політики в Україні – Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» (ухвалено Верховною Радою України 28 лютого 2019 року).

Загалом, відповідно до нормативно-правової бази України, проєкт Стратегії відповідає ряду зобов'язань:

– забезпечення пріоритетності вимог екологічної безпеки, обов'язковості додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;
– виконання заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони довкілля;
– проєктне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;
– використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля;
– формування динамічного урівноваженого стану довкілля, що забезпечуватиме екологічне, санітарно-безпечне середовище для життєдіяльності населення;
– забезпечення реалізації заходів, пов'язаних зі збереженням та поліпшенням стану поверхневих та підземних водних ресурсів, земельних ресурсів, у тому числі ПЗФ.
– забезпечення загальної доступності Стратегії та самого звіту СЕО відповідно до вимог Законів України «Про доступ публічної інформації» і «Про стратегічну екологічну оцінку» шляхом здійснення публікації у друкованих засобах масової інформації та розміщення на офіційному веб-сайті органу місцевого самоврядування.

Враховуючи результати аналізу, можна зробити висновок, що Стратегії відповідає цілям екологічної політики, встановлених на національному та

регіональному рівнях; враховує більшість з них і пропонує комплекс заходів, спрямованих на їх виконання.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ, ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Реалізація заходів, передбачених Стратегією, може супроводжуватись появою прямих та опосередкованих наслідків, як для окремих компонентів довкілля, так і сукупним впливом на природні процеси та комплекси. Значного негативного впливу під час планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки реалізації завдань Стратегії для покращення біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Під кумулятивним впливом розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому видів антропогенної діяльності (прямий і опосередкований вплив людства на навколишнє середовище та його компоненти внаслідок господарської діяльності), які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально-економічні умови.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії двох або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Реалізація заходів, передбачених Стратегії, може супроводжуватись появою прямих та опосередкованих наслідків, як для окремих компонентів довкілля, так і сукупним впливом на природні процеси та комплекси.

Таблиця 6.1

Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Стратегії

Чи може реалізація Стратегії спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
Повітря				
1. Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			●	+
2. Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?			●	+
3. Погіршення якості атмосферного повітря			●	+

4. Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			●	+
Водні ресурси				
5. Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?			●	+
6. Будь - які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			●	
7. Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			●	+
8. Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			●	+
9. Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			●	+
10. Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			●	
11. Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			●	+
12. Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?			●	
13. Забруднення підземних водоносних горизонтів?			●	
Відходи				
14. Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?			●	+
15. Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?			●	
16. Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			●	
17. Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			●	
18. Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			●	
Земельні ресурси				
19. Порушення, переміщення, ущільнення грунтового шару?			●	
20. Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії грунтів?			●	
21. Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			●	
22. Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літо генної основи або зміни геологічної структури?			●	+
23. Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або плановані практиці використання земель?			●	
24. Виникнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями місцевих громад?			•	
Біорізноманіття та рекреаційні зони				
25. Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			●	
26. Зміни у кількості видів рослин або тварин, чисельності або територіальному представництві?			●	+
27. Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			•	

28. Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			●	+
29. Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			●	
30. Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появі естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			●	
Населення та інфраструктура				
31. Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?			●	
32. Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?			●	
33. Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?			●	+
34. Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?			●	+
35. Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?			●	+
36. Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			●	+
Екологічне управління та моніторинг				
37. Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			●	
38. Погіршення екологічного моніторингу?			●	
39. Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			●	
40. Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			●	
Інше				
41. Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			●	
42. Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			●	
43.Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			●	+
44. Суттєве порушення якості природного середовища?			●	
45. Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			●	
46. Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			●	

Серед ключових наслідків реалізації Стратегії, а також з огляду на період її реалізації, доцільно зробити наступні висновки щодо ймовірного впливу Стратегії на довкілля.

Вплив на атмосферне повітря: не передбачається погіршення стану атмосферного повітря. Стратегії не передбачає створення нових підприємств із значними обсягами викидів у атмосферне повітря.

Стратегія передбачає реалізацію завдань, спрямованих на покращення якості атмосферного повітря: зменшення рівня забруднення атмосферного повітря, зокрема використанням альтернативних джерел живлення.

Вплив на водні ресурси: Стратегія не передбачає створення підприємств, діяльність яких призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води. Тому реалізація Стратегії не має призвести до погіршення стану водних ресурсів. Натомість вона містить завдання щодо зменшення викидів неочищених стічних вод у навколишнє середовище. У зв'язку з цим має покращитися якість очищення стічних вод та, можливо, якість поверхневих вод.

Відходи: сортування побутових відходів з вилученням вторинної сировини дозволить не допускати суттєвого збільшення обсягів їх накопичення.

Вплив на земельні ресурси: внаслідок реалізації Стратегії не передбачається будь-якого посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів, змін у топографії або у характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози. Крім того, Стратегія не передбачає змін у структурі земельного фонду, чинній або плановані практиці використання земель.

Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони: в Стратегії не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття. Натомість позитивний вплив на збереження біорізноманіття буде досягнений внаслідок розширення меж існуючої території та об'єкту природно-заповідного фонду до площі Тернопільської області.

Вплив планованої діяльності на території та об'єкти природно-заповідного фонду. В Стратегії не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на об'єкт природно-заповідного фонду. Натомість, реалізація запланованих Стратегії заходів сприятиме раціональному використанню природних ресурсів, збереженню цінних природних комплексів та ландшафтів, біологічного різноманіття, у тому числі природно-заповідного фонду.

Вплив на культурну спадщину: охорона, збереження об'єктів культурної спадщини; охорона, збереження елементів нематеріальної культурної спадщини матиме позитивний вплив.

Вплив на населення та інфраструктуру: Стратегії не передбачає появу нових ризиків на стан здоров'я чи захворюваність населення. Поліпшення санітарно-епідеміологічної та санітарно-епізоотичної ситуації на території громади; реконструкція та ремонт об'єктів комунальної інфраструктури, поліпшення системи охорони здоров'я, освіти, фізичної культури, екологічної ситуації позитивно вплине на загальні покращення умов життя і діяльності громадян.

Екологічне управління, моніторинг: Стратегія не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в сфері екологічної безпеки, натомість передбачено покращення управління відходами та підвищення енергоефективності управління міським господарством.

Кумулятивний вплив: ймовірність того, що реалізація Стратегії призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, відсутня.

Транскордонний вплив під час реалізації заходів Стратегія відсутній. Таким чином, реалізація Стратегії не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля.

Таким чином, реалізація багатьох заходів та завдань Стратегії може призвести до покращення екологічної ситуації в громаді.

Ймовірність того, що реалізація Стратегії призведе до таких можливих негативних впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть кумулятивний чи синергійний вплив, відсутня.

У разі реалізації запланованих заходів Стратегії можна очікувати позитивного кумулятивного і синергійного ефектів покращення стану довкілля та здоров'я населення у середньо- і довгостроковій перспективі.

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП

Реалізація Стратегії передбачає виконання заходів та проектів, що стосуються розвитку сфери забезпечення Підволочиської територіальної громади системами інженерної інфраструктури, ремонту вулично-дорожньої мережі, енергозбереження і раціонального використання природних ресурсів, розвитку агропромислового комплексу, виконання яких є невід'ємною складовою при створенні сприятливого в екологічному відношенні життєвого середовища.

Серед головних заходів, що мають безпосередній вплив на санітарно-гігієнічні умови проживання населення та забезпечують пом'якшення негативних наслідків реалізації проекту Стратегії можна виділити:

- здійснення заходів енергозбереження шляхом покращення рівня енергоефективності житлових будинків, модернізації житлового фонду з використанням сучасних енергозберігаючих технологій, впровадження системи енергоменеджменту та заходів, направлених на скорочення споживання енергоресурсів в установах бюджетної сфери, збільшення обсягів виробництва та споживання альтернативних та місцевих видів палива;
- подальший розвиток вулично-дорожньої мережі: ремонт існуючих вулиць, доріг та тротуарів;
- ландшафтний благоустрій;
- розвиток систем водопостачання з метою забезпечення необхідною кількістю води та якістю, що відповідає санітарним нормам, а саме: реконструкція водопровідних насосних станцій із заміною обладнання та ремонт і заміна розподільчих мереж водопостачання;
- ремонт каналізаційних мереж;
- розвиток інфраструктури управління відходами;
- впровадження системи роздільного збору ПВ;
- заходи з озеленення, збереження ландшафтного та біотичного різноманіття.

З метою запобігання негативному впливу на стан здоров'я населення та довкілля, важливо забезпечити дотримання вимог щодо встановлення, проектування та експлуатації санітарно-захисних зон (СЗЗ) навколо джерел і об'єктів централізованого й нецентралізованого питного водопостачання, а також інших об'єктів, що потенційно впливають на якість водних ресурсів.

Розробка та визначення меж СЗЗ має здійснюватися відповідно до положень статті 93 Водного кодексу України, яка регламентує встановлення зон санітарної охорони водних об'єктів. Постанова КМУ від 18.12.98 № 2024 та ДБН В.1.2-8:2021 акцентують на дотриманні гігієнічних норм, що передбачають обмеження господарської діяльності в межах цих зон для запобігання забрудненню джерел

водопостачання. Особливе значення має врахування вимог ДБН Б.2.2-12:2019 щодо планування та забудови територій, а також Постанови КМУ від 27.12.2022 № 1455, яка визначає правила охорони електричних мереж.

Дотримання зазначених нормативно-правових документів у процесі проектування та експлуатації об'єктів інфраструктури, зокрема водопровідних і каналізаційних мереж (ДБН В.2.5-74:2013 та ДБН В.2.5-75:2013), а також кладовищ, автозаправних станцій та інших потенційно небезпечних об'єктів, є ключовим для забезпечення санітарної та екологічної безпеки. Зони санітарної охорони та охоронні зони інженерних мереж слід проектувати з урахуванням вимог щодо захисту населення від шумового впливу (ДБН В.1.1-31:2013) та уникнення ризиків забруднення навколишнього середовища. Крім того, ДСП № 173-96 визначають принципи санітарного планування населених пунктів, спрямовані на мінімізацію впливу інфраструктурних об'єктів на здоров'я

Під час виконання запланованих Стратегією заходів можливе виникнення деяких негативних наслідків у вигляді короткочасного впливу. Поява таких наслідків переважно пов’язана зі здійсненням робіт з реконструкції та будівництва.

З метою забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів при будівництві, реконструкції та ремонті об’єктів, передбачених Стратегією, доцільно максимально використовувати сучасні високоефективні екоенергозберігаючі технології та матеріали, зокрема огороджуючі конструкції з мінімальним коефіцієнтом теплопровідності, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії тощо.

Дотримання нормативного стану навколишнього середовища при забезпечується виконанням відповідних заходів, які передбачається вжити для зменшення негативних наслідків виконання Стратегії.

1. Захисні заходи, спрямовані на зменшення негативного впливу на довкілля стосуються:

- заходів для зменшення шуму (заборона робіт у районах житлової забудови в нічний час та дотримання);
- дотримання вимог «сезону тиші»;
- заходів з охорони ґрунтів;
- зменшення впливу на флору і фауну;
- нагляд за відходами (регулярне транспортування будівельних матеріалів у міру просування будівництва, наявність на ділянці провадження робіт пересувних контейнерів для відходів металу, промасленого ганчір’я, нафтопродуктів тощо, обов’язковий вивіз і наступна утилізація будівельного сміття, що надходить з будівельного майданчика).

Підрядник будівельно-монтажних робіт зобов’язаний:

- додержуватись раціональних маршрутів перевезення робітників, комплектуючих і будівельних матеріалів;
- допускати до експлуатації тільки справну автотракторну техніку з двигунами, що за вмістом у відпрацьованих газах CO, NOx (карбюраторні)

або за димністю відпрацьованих газів (дизельні) відповідають діючим в Україні екологічним нормам;

– звести до мінімуму порожні пробіги автотранспорту та холосту роботу двигунів;

– суворо дотримуватись чинних норм і правил зі збереження флори та фауни в районі будівництва (забороняється миття будівельних машин і механізмів у водоймах, злив ПММ поза спеціально відведеними для цього місцями).

Після закінчення будівельно-монтажних робіт виконується зачистка випадкових забруднень, прибирання будівельного сміття та його перевезення у відведені для цього місця.

2. Ресурсозберігаючі заходи спрямовані на раціональне використання земельних та водних ресурсів, зокрема норми відводу земель.

3. Охоронні заходи. До охоронних заходів відноситься проведення моніторингових спостережень за підтриманням нормативного стану довкілля (дотримання гранично допустимих рівнів екологічного навантаження на природне та техногенне середовище) на території зони впливу об'єкту. Моніторинг стану довкілля в районі впливу об'єкту є інструментом, що підтримує керування екологічною безпекою, і може розглядатися, як одна з інформаційних складових, що забезпечують загальне керування експлуатації об'єкту. Він дозволяє провести аналіз відповідності стану об'єкту та навколишнього середовища екологічним вимогам для вироблення рішень із забезпечення екологічного благополуччя; знизити рівень невизначеності, який обумовлений неточністю методів розрахункових прогнозних оцінок; вирішити спірні питання, пов'язані з впливом об'єкту на екологічні умови; поповнити бази даних щодо стану навколишнього середовища в районі розташування об'єкту будівництва.

На підставі моніторингу, у випадку можливої загрози довкіллю, спричиненої технічним станом об'єкту і його елементами, сповіщаються адміністративні, контролюючі органи і населення, а також здійснюються заходи з їх усунення або попередження.

4. Компенсаційні заходи. Компенсаційні заходи полягають у відшкодуванні втрат, спричинених самим процесом реалізації заходів Стратегії. Відшкодування, плата за користування та за будь-які відхилення від дозволених норм здійснюється згідно з вимогами діючого законодавства. Такі розрахунки проводяться на основі спеціально затверджених методик згідно зі встановленими тарифами.

На всіх етапах реалізації Стратегії, у тому числі для зменшення або запобігання впливу на території та об'єкти природно-заповідного фонду, заплановані рішення будуть здійснюватися у відповідності до норм і правил охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки (згідно з вимогами Водного кодексу України, Законів України «Про охорону земель», «Про охорону

навколишнього природного середовища», «Про охорону атмосферного повітря», «Про природно-заповідний фонд України»).

8. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СЕО, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ

Проєкт Стратегії Підволочиської територіальної громади є плановим документом.

Стратегія спрямована на дотримання екологічних стандартів. Оцінка ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Стратегії вказує на те, що реалізація Стратегії позитивно вплине на стан атмосферного повітря, водних об'єктів, ситуацію з відходами, земельні ресурси, біорізноманіття, рекреаційні зони та культурну спадщину.

У процесі здійснення СЕО було розглянуто наступні альтернативи:

- альтернатива 1 «Нульовий сценарій»;
- альтернатива 2 «Прийняття Стратегії»;
- альтернатива 3: «Реалізація окремих заходів Стратегії»

Альтернатива 1 «Нульовий сценарій» – опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження Стратегії.

При обранні Альтернативи 1, ситуація залишиться без змін.

1. Заходи з покращення умов проживання мешканців територіальної громади не реалізовуватимуться.

Все це призведе до погіршення соціально-побутових умов в громаді, невідповідності державної політики, визначеної реаліями часу.

2. В разі залишення ситуації в Підволочиській ТГ без позитивних змін, проблеми, які є на теперішній час, залишаться та будуть мати тенденцію до подальшого негативного розвитку та впливу на навколишнє природне середовище та населення громади. Поставлена мета з забезпечення відновлення стабільного функціонування економіки, розвитку інвестиційного середовища, створенню умов для комфортного життя мешканців громади, покращення навколишнього природного середовища досягнута не буде.

Крім того, не забезпечується дотримання ст.143 Конституції України, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про правовий режим воєнного стану», від 12.05.2015 р. №389-VIII, «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій», постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2003 року № 621 «Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проєктів Бюджетної декларації та державного бюджету» (із змінами), Указ Президента України «Про утворення військових адміністрацій» від 24.02.2022 р. №68/2022, з урахуванням завдань

інших документів державного планування, а саме: Цілей сталого розвитку України до 2030 року (Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019); Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695;

Обрання Альтернативи 2:

Прийняття Стратегії дозволить досягнути стратегічного бачення розвитку громади та виконати Стратегічні цілі Стратегії з визначенням відповідальних за виконання та індикаторів виконання. Виконання Стратегії дозволить створити на території громади безпечне, екологічно чисте, енергетично ефективне середовище з якісною питною водою та інфраструктурою, якісними та доступними медичними, соціальними та публічними послугами, сприятиме, розвитку інвестиційного середовища.

Реалізація ДДП дасть змогу:

1. Підвищити економічну спроможність та інвестиційну привабливість громади.
2. Створити умови для комфортного життя мешканців громади, підвищити рівень отримання ними публічних та соціальних послуг, рівень надання мешканцям медичної допомоги.
3. Сприяти розвитку культури та спорту на території громади.
4. Формувати громаду як згуртовану спільноту з активними, здоровими та мобільними мешканцями.
5. Відновити дорожнє покриття та поліпшити транспортну інфраструктуру громади.
6. Налагодити на території ефективну систему збору та вивозу побутових відходів.

Альтернатива 3: «Реалізація окремих заходів Стратегії» – часткове прийняття окремих аспектів Стратегії. Це передбачає реалізацію лише найневідкладніших заходів, таких як покращення транспортної інфраструктури, системи збору відходів та підвищення якості публічних послуг. Такий підхід дозволить частково вирішити актуальні проблеми громади без повного прийняття Стратегії, що дасть змогу мінімізувати витрати та зосередитися на найкритичніших напрямах розвитку.

Обрання часткової стратегії не відповідає довгостроковим інтересам громади, оскільки вона не забезпечує комплексного підходу до розвитку. Таке вибіркове виконання заходів може призвести до незбалансованого розвитку, де одні проблеми вирішуються, а інші залишаються поза увагою, що погіршить загальну ситуацію в майбутньому. Відсутність системного підходу також суперечить державним та регіональним політикам, які орієнтовані на сталий розвиток та забезпечення стратегічного планування.

Відповідно, було обрано Альтернатива 2 – Прийняття «Стратегії розвитку Підволочиської територіальної громади на період до 2027 року з перспективою до 2034 року».

Таблиця 8.1

Оцінка ймовірного негативного впливу на довкілля та стан здоров'я населення відповідно до контрольного переліку за альтернативними варіантами

Чи може реалізація спричинити	Негативний вплив		
	Нульовий сценарій	Прийняття Стратегії	Реалізація окремих заходів
Повітря			
Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?	+/–	+/–	+/–
Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?	+	+	+
Погіршення якості атмосферного повітря?	+	–	+
Появу джерел неприємних запахів?	+/–	–	+/–
Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?	–	–	–
Водні ресурси			
Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?	+/–	+/–	+/–
Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема, таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?	+	+/–	+
Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?	–	–	–
Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?	–	–	–
Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?	+	–	+
Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?	+	+/–	+
Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?	+/–	+/–	+/–
Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?	+	–	+
Зміни напряму або швидкості потоків підземних вод?	–	–	–
Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?	+/–	–	+/–
Забруднення підземних водоносних горизонтів?	+/–	–	+/–
Відходи			
Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?	+/–	–	+/–
Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?	+/–	–	+/–
Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?	+/–	+/–	+/–
Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?	+/–	–	+/–
Утворення або накопичення радіоактивних відходів?	+/–	–	+/–
Земельні ресурси			
Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?	+	+/–	+
Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?	+/–	–	+/–
Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?	+/–	–	+/–
Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?	–	–	–
Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або плановані практиці використання земель?	+	–	+

Населення та інфраструктура			
Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?	+	+	+
Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?	–	–	–
Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?	+	–	+
Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?	+/–	+/–	+/–
Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?	+	+/–	+
Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?	+	–	+
Екологічне управління та моніторинг			
Погіршення екологічного моніторингу?	+	–	+
Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?	+	–	+
Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?	+/–	+/–	+/–
Інше			
Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?	+	+/–	+
Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?	+/–	–	+/–
Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?	+/–	–	+/–
Суттєве порушення якості природного середовища?	+/–	–	+/–
Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?	+	–	+
Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?	+	+/–	+

Стратегічна екологічна оцінка Стратегії здійснювалася в спосіб, що передбачав такий алгоритм дій: визначення ключових екологічних проблем, що стосуються сталого розвитку Підволочиської територіальної громади; проведення оцінки стану довкілля й виявлення трендів, характерних для окремих компонент навколишнього середовища та стану здоров'я населення громади; аналіз відповідності цілей Стратегії стратегічним цілям державної екологічної політики; розробка заходів з пом'якшення ймовірних негативних впливів реалізації Стратегії; формулювання пропозицій щодо моніторингу; підготовка звіту про СЕО Стратегії.

З огляду на стратегічний характер проекту, ключове значення у виконанні СЕО мали методи стратегічного аналізу. Насамперед, доречним виявилось застосування аналізу контексту стратегічного планування, що передбачає встановлення зв'язків з іншими документами державного планування.

Відповідність цілей та завдань Стратегії загальним цілям державної екологічної політики та цілям, завданням, напрямкам галузевих документів державного планування.

Також проведено аналіз поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я, в розрізі компонентів довкілля (клімату і факторів, що на нього впливають, атмосферного повітря, водних та земельних ресурсів, біорізноманіття та природоохоронних територій, відходів, здоров'я населення та інфраструктури). Здійснено оцінку ймовірних наслідків виконання цілей та завдань проекту Стратегії, як на окремі компоненти довкілля, так і на комплексні умови територій – стан довкілля, збереження біорізноманіття, раціональність використання наявних ресурсів, розвиток природних та техногенних процесів, а також вплив на здоров'я населення.

Оцінка кумулятивних ефектів дозволила спрогнозувати потенційний сукупний вплив на стан довкілля, в тому числі здоров'я населення, внаслідок реалізації цілей і завдань Стратегії.

Для здійснення СЕО був обраний, також, метод екстраполяції, оскільки цей метод полягає в перенесенні встановленого характеру розвитку певної території чи процесу в майбутнє і ґрунтується на вивченні кількісних і якісних параметрів досліджуваного об'єкта за попередні роки, з подальшим логічним продовженням, окресленням тенденцій його розвитку.

При цьому здійснювалось:

– збір та аналіз інформації про поточний стан складових довкілля, включаючи значення ключових показників в розрізі компонентів довкілля, в т. ч. здоров'я населення;

– визначення можливих чинників змін антропогенного та природного характеру;

– проведення оцінки потенційного впливу цілей на складові довкілля та на стан здоров'я й добробут населення.

В процесі аналізу стану довкілля були використані статистичні дані Державної служби статистики України та офіційні дані органів виконавчої влади, на які покладено функції і завдання спостереження та інформаційного забезпечення державної системи моніторингу довкілля (Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Державна гідрометеорологічна служба, Міністерство охорони здоров'я України, та інші), а також обласних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища та реалізують державну політику у сфері охорони здоров'я. Окрім того, були проаналізовані доступні дані експертних звітів та аналітичних матеріалів щодо оцінки впливу наслідків повномасштабної воєнної агресії росії проти України на стан довкілля та здоров'я населення.

На основі проведеного аналізу вищезазначених альтернатив, робоча група встановила, що найсприятливішим із трьох варіантів: Альтернатива 1 «Нульовий сценарій», Альтернатива 2 «Прийняття Стратегії», Альтернатива 3: «Реалізація окремих заходів Стратегії» є варіант Альтернатива 2 «Прийняття Стратегії», тобто затвердження запропонованої Стратегії.

У ході виконання СЕО Робоча група зіткнулася з рядом проблем, які суттєво ускладнюють більш повне і глибоке здійснення СЕО для Стратегії, зокрема – обмеженість статистичної інформації для аналізу. Державна служба статистики України не збирає, не структурує і не аналізує достатньо глибоко і повно статистичну інформацію у розрізі основних компонентів сфери охорони довкілля, природокористування та охорони здоров'я на регіональному та місцевому рівнях. Значна частина інформації збирається методом вибіркових обстежень, що знижую її точність. Особливою є проблема пов`язана з збройною агресією російської федерації проти України та введенням воєнного стану, у тому числі обмеження доступу до низки кадастрів та інформаційних систем, включаючи призупинення функціонування Публічної кадастрової карти України.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження Стратегії.

Значущі наслідки для довкілля, умов життєдіяльності населення буде здійснюватися за допомогою моніторингу наслідків виконання Стратегії для довкілля, у тому числі для здоров`я населення, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Результати моніторингу мають бути доведені до відома природоохоронних органів і органів охорони здоров'я, а також громадськості.

Моніторинг може бути використаний для:

– порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дозволяє отримати інформацію про стан довкілля, умов життєдіяльності населення та стан його здоров'я у ході реалізації Стратегії;

– отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);

– перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;

– перевірки того, що Стратегія виконується відповідно до затвердженого документу, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення буде здійснюватися з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства під час будівництва і експлуатації та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище.

Моніторинг повинен відбуватись на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Необхідно здійснювати моніторинг відповідно до Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1272.

З метою забезпечення систематичності та об'єктивності спостережень за змінами стану довкілля, у тому числі за станом здоров'я населення, замовник визначає:

– зміст заходів, передбачених для здійснення моніторингу, та строки їх виконання;

– кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників відповідно до кожного з визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
– кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення таких показників для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення;
– методи визначення кожного із показників, які дають змогу швидко та без надлишкових витрат їх вимірювати;
– періодичність вимірювання показників, проведення їх аналізу та співставлення із цільовими значеннями;
– засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, з урахуванням можливості виявлення негативних наслідків виконання документа державного планування, е передбачених звітом про стратегічну екологічну оцінку.
Моніторинг даних впливів можливо здійснювати за показниками, які вказані нижче.
Моніторинг фактичного впливу на довкілля, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я здійснюється Великоолександрівською селищною радою або її структурними підрозділами, яка визначає періодичність моніторингу, перелік індикаторів, забезпечує доступ до вихідних даних та результатів моніторингу. Із заздалегідь визначеною та доведеною до відома громадськості періодичністю відповідно до встановлених строків оприлюднює результати проведених моніторингів.
Для проведення моніторингу можуть бути використані як існуючі засоби та методи, так і спеціально удосконалені та удосконалені для цілей СЕО інструменти.
Підволочиська селишна рада може залучати до моніторингу представників органів місцевого самоврядування, науковців, громадськість і бізнес.
Кількість індикаторів може бути розширено шляхом включення до моніторингу додаткових показників відповідно до запитів або умов реалізації Стратегії.

Таблиця 9.1

Індикатори для моніторингу виконання Стратегії

Показники	**Одиниця виміру**	**Періодичність вимірів**
Кількість об'єктів природно-заповідного фонду	од.	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Площа земель природно-заповідного фонду	тис.га	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Питома вага фактичної площі природно-заповідного фонду до площі адміністративно-територіальної одиниці	%	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом

Показники	Одиниця виміру	Періодичність вимірів
Площа національних природних парків	тис.га	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Кількість місць видалення відходів	од.	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
у т.ч. паспортизованих	од.	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Площа рекультивованих земель та земель, на яких проводяться заходи з консервації	га	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Площа територій національної екологічної мережі	одиниць/%	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Лісистість території	тис.га	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Частка домогосподарств, забезпечених централізованим водопостачанням, у загальній кількості домогосподарств об'єднаної територіальної громади	%	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Частка домогосподарств, забезпечених централізованим водовідведенням, у загальній кількості домогосподарств об'єднаної територіальної громади	%	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Частка домогосподарств, забезпечених централізованим газопостачанням, у їх загальній кількості	%	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Площа відновлених земель та екосистем (дані щодо сільськогосподарських угідь) до загальної площі	га.	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Площа територій національної екологічної мережі	га	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Використання коштів обласного фонду охорони навколишнього природного середовища	тис.грн.	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Рівень впровадження енергозберігаючих джерел світла у зовнішньому освітленні населених пунктів, відсотків до загальної кількості світлоточок (в рамках механізмів підтримки заходів з енергоефективності)	%	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Протяжність водопровідних мереж	км.	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Протяжність каналізаційних мереж	км.	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Частка населених пунктів, у яких впроваджено роздільне збирання твердих побутових відходів, у загальній кількості населених пунктів регіону	%	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Кількість місць видалення відходів, у т.ч паспортизованих	од.	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом
Лісистість території	га	Щоквартально, до 15 числа місяця наступного за звітним періодом

Залежно від рівня та цільового значення кількісного та якісного показника (низький, середній, високий), рішення приймається Підволочиською селищною радою або її відповідними підрозділами, про запобігання, зменшення або пом'якшення негативних наслідків по кожному напряму або в цілому.

Методи визначення кожного із показників, засоби і способи виявлення наявності або відсутності наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення а також періодичність вимірів, визначаються відповідними виконавцями, згідно напрямів діяльності.

Результати моніторингу Підволочиською селищною радою буде оприлюднюватися на офіційному веб-порталі один раз на рік протягом строку дії даної Стратегії та через рік після закінчення такого строку.

У разі коли під час здійснення моніторингу буде виявлено не передбачені звітом про стратегічну екологічну оцінку негативні наслідки виконання даної Стратегії для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, Підволочиською селищною радою будуть вжиті заходи для їх усунення, а також подано пропозиції щодо внесення змін до такого документа з метою усунення негативних наслідків.

Здійснення моніторингу покладається на Підволочиську селищну раду, яка має здійснювати загальну координацію, методичне та інформаційне забезпечення процесу моніторингу, а також підготовку узагальненого звіту про результати моніторингу Стратегії.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Оскільки наслідки планованої діяльності, передбаченої Стратегією, не поширюватимуться на території за межами України та не матимуть впливу на довкілля суміжних країн, ймовірні транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі, для здоров'я населення внаслідок реалізації Стратегії є відсутніми.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ

1. За підсумками СЕО підготовлено «Звіт про стратегічну екологічну оцінку Стратегії», щодо якого організовано інформування та обговорення громадськості регіону.
2. Стратегія загалом враховує концепцію сталого розвитку Підволочиської територіальної громади, розроблена у відповідності до конституційного принципу пріоритету інтересів людини у регіональній політиці та зорієнтований на поліпшення стану довкілля, умов життєдіяльності населення і його здоров'я.
3. Основною метою Стратегії є продовження подолання негативних наслідків для територіальної громади, спричинених повномасштабною збройною агресією російської федерації проти України, системне планування відновлення та подальший економічний розвиток, забезпечення безпечних та гідних умов життя, добробуту населення на основі реалізації комплексу системних заходів в економічній та соціальній сферах шляхом посилення інвестиційної складової, стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу, відновлення об'єктів критичної інфраструктури, житлово-комунального господарства та соціальної сфери, забезпечення житлом населення, створення сприятливих умов для розвитку самодостатньої територіальної громади, підтримання стабільного та задовільного стану навколишнього природного середовища. Аналіз трендів стану довкілля в області виявив тенденції зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря; скорочення забору свіжої води та зменшення скидів зворотних вод на фоні підвищення рівня їх концентрації; зменшення обсягів утворення відходів на фоні нарощення обсягів їх накопичення
4. Заходи та інвестиційні проекти в рамках Стратегії, за умов їх належного виконання, не несуть негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення, а також враховують можливості та переваги, які продукуються в результаті покращення екологічної ситуації у формі кумулятивних, мультиплікативних та синергічніх ефектів в межах регіональної господарської системи.
5. Напрями і заходи Стратегії добре узгоджуються зі стратегічними цілями державної екологічної політики та сприяють поліпшенню умов життєдіяльності та здоров'я населення Підволочиської територіальної громади в цілому.
6. Реалізація Стратегії з великою долею ймовірності не повинна призвести до появи нових негативних впливів на довкілля, у тому числі на здоров'я населення.
7. У Звіті СЕО Стратегії на виконання обґрунтованих рекомендацій запропоновано впровадити інструменти ефективного і багатостороннього моніторингу впливів на довкілля, у тому числі на здоров'я населення. Запропоновано систему індикаторів проведення моніторингу відповідно до ключових екологічних викликів та потенційних ризиків реалізації Стратегії.

З огляду на зазначене, можна стверджувати, що в цілому розроблення Стратегії було проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та стан здоров'я населення та прагненням нівелювати негативні наслідки. Реалізація Стратегії

сприятиме зменшенню антропогенного навантаження на довкілля, поліпшенню здоров'я населення та умов його життєдіяльності.